

naša luč

1985

2

beseda materina, kolika blagodat človeku od Boga!

ivan pregelj

PRILIKOVANJE

V slovenščini pišemo besede tako, kot so nastale. Ker pa jih včasih izgovarjamo drugače, ko jih pišemo, nastanejo pri pisanju težave. V govoru se namreč takrat, kot sta skupaj dva soglasnika, sprednji prilagodi po zvenu prihodnjemu: zveneč postane nezveneč (vrabci — vrapci, gladka — glatka, zvezki — zveski, dež prši — dšprši), nezveneč pa postane zveneč (glasba — glazba, svatba — svadba, viš ga no — viž ga no). Ta pojav imenujemo *prilikovanje*, ker se en soglasnik priliči drugemu.

Posebno radi delamo napake pri pisavi predpon raz- (pišemo razstava — izgovarjamo rastava), iz- (izpremeniti — ispremeniti), vz- (vzporeden — vsporaden), ob- (obsoditi — opsoditi), pred- (predpasnik — pretpasnik), od- (odstraniti — otrstraniti), pod- (podčrtati — potčrtati), brez- (brezsmiseln — bresmiseln), med- (medsebojen — metsebojen), nad- (nadstropje — natstropje).

VAJA: Popravi napake pri naslednjih besedah: rizba, rastopina, vspeti se, vshod, isteči se, rastava, breskrben, potplutba, bresrčen, iskoreniniti, možki, Joško, teško, vrapca, nahrptnik, svatba, istopiti, molzti, ispremeniti, pretsednik, vsplameneti,

vsporeden, potkupiti, natkolenska, optožiti, pretstojnik, potplat, griziti!

PRAVOPIS DELJENJE

Besede delimo na koncu vrste, kadar jih ne moremo izpisati v celoti.

Nesestavljene besede delimo tako, da jemljemo soglasnik med dvema samoglasnikoma k naslednjemu zlogu (do-mo-vi-na, kr-ti-na), prav tako pa v skupine soglasnikov tisti del te skupine, ki ga je mogoče lahko izgovoriti (do-bra, god-lja, jer-bas, s kol-mi, gum-bi, ljud-stvo, pod-kve, klanček).

V *sestavljenih besedah* delimo predpono od osnovne besede (brez-glav, na-brati, ob-ležati, med-vojen, do-stopen, predložek, po-drezati, raz-veza).

RABA VELIKIH IN MALIH ČRK V stavku

Velika začetnica stoji na začetku stavka (Sneži.). Za dvopičjem stoji velika začetnica le v direktnem govoru, torej za narekovanjem (Dejal je: „Pridi!“).

Osebna imena

Osebna imena so lahko *lastna* (Blaž, Alenka, Rožič) ali *občna* (kovač, smučarka, poštar); prva pišemo z veliko začetnico, druga z malo.

Prava lastna imena so tudi tista, ki označujejo osebe po *narodnosti* (Slovenec), *državljanstvu* (Jugoslovan) ali *kraju* (Tržičan), zato jih pišemo z veliko začetnico.

Iz osebnih imen delamo svojilne pridevnike, ki se končujejo ali na *-ov*, *-ev*, *-in* (Vodnikov, Župančičev, Micikin) ali na *-ski*, *-ški* (slovenski, ameriški). Prve pišemo z veliko začetnico, druge z malo.

ZAPOMNI SI: Svojljni pridevniki, ki jih delamo iz moških samostalnikov, imajo končnico *-ov* (Janezov), razen če se končujejo na *-c* (pajac — pajacev), *-č* (kovač — kovačev), *-ž* (mož — možev), *-š* (koš — košev), *-j* (panj — panjev). (Teh pet soglasnikov si zapomnimo tako, da se naučimo stavek Cene, češnje že še je; v njem se besede začenjajo s temi soglasniki.)

VAJE

1. Izpeljji svojilne pridevnike na *-ov* ali *-ev* iz naslednjih moških imen: Andrej, Sodja, Ostriž, Jurčič, Božič, Krpan, Jama, Brdavs, Komac, Aleš, Ilc!

2. Izpeljji svojilne pridevnike na *-in* iz naslednjih ženskih imen: Andreja, Micka, Marjetka, Ivana, Stanka, Vlasta, Ivanka, Zofka, Zdenka, Vida, Marija, Petra!

3. Napravi iz naslednjih besed imena narodnosti, državljanov ali krajanov: Štajerska, Afrika, Dalmacija, Nemčija, Kranj, Maribor, Rim, Anglija, Bela krajina, Indija, Gorenjska, Amerika, Trst, Celje, Ljubljana, Koroška, Jesenice, Postojna, Avstralija, Kras!

Zemljepisna imena

Zemljepisna imena dajemo *pokrajinam* (Dolenjska), *državam* (Italija), *deželam* (Kranjska), *krajem* (Ig), *goram* (Triglav), *vodam* (Mura), *celinam* (Azija) in *zvezdam* (Jupiter). Pišemo jih z veliko začetnico.

NASLOVNA STRAN: K Vrbskemu jezeru prihajajo Celovčani radi tu di pozimi.

(Iz knjige Hans G. Trenkwalder **KLAGENFURT, Carinthia, Celovec**)

REŠITEV VAJ iz prejšnje številke

1. Z vodo, s čisto vodo, z umazano vodo, s črnim oblakom, z velikim veseljem, s skrito tesnobo, z gibkim galebom, z nabrušenim obličjem, z jutranjo kopeljo.

2. H gladu, h kosti, k mravlji, k studencu, h kruhu, k hrastu, k ladji, h kozi, k hiši, k cesti, h gosi, k postelji, h gori.

duhovna prenova evrope — zahteva časa

Pred nedavnim je govoril papež pred visokimi zastopniki zahodnoevropskih politikov in cerkvenimi voditelji o tem, da je za rešitev sedanjih svetovnih kriz nujen glas Evrope kot enote. Med drugim je rekel:

Zedinjevanje Evrope mora imeti za svoj temelj in za svoja tla, iz katerih se bo hranilo, pravno in duhovno prenova zahodne kulture. Za to prenovitev kulture se je treba nič manj z vsemi silami prizadevati kot za zedinjevanje Evrope.

Kot je bilo krščanstvo v prvem tisočletju, tako je tudi danes sposobno uspešno pripomoči, da se iz mnogovrstne kulture evropskih narodov ustvari nova skupna evropska civilizacija.

Ta prenovitev in nova skupnost odvisi v bistveni meri od okrepitev in poglobitve temeljnih нравnih in duhovnih vrednot. V preteklosti je krščanstvo naučilo evropske narode, da so te vrednote znali ceniti in živeti.

Take vrednote so med drugim:

dostojanstvo človekove osebe in njegove neodvzemljive temeljne pravice,

nedotakljivost življenja,

svoboda in pravičnost,

sočlovečnost in vzajemnost (posebno z revnimi in fistlimi, ki so bili oropani svojih pravic),

odgovornost za uresničevanje svojega življenja in skupno blaginjo,

zavzetost za podrazvita ljudstva, krščansko ureditev svetá ter

gojitev kulturne in verske dediščine.

Spričo ogromnih svetovnih kriz, ki izzivajo Evropo kot celoto, je razočaranje zunaj Evrope toliko večje, kolikor bolj so danes „nepremagljive“ ovire na poti k zedinjenju Evrope obrobne gospodarske težave, pomanjkljivo sodelovanje ali narodni predsodki. Samovoljno posameznih narodov je treba odpraviti. Sicer pa ta, če jo primerjamo z resničnimi težavami človeštva, ponikne sama v sebi.

Vedno več je naporov politikov in članov krščanskih Cerkvá za ponovno zaceljenje nastalih razpok in prelomov. Sproženi postopek zedinjevanja se srečuje s težavami že pri zahodnoevropskih državah, kaj šele po vsej Evropi od Atlantika do Urala. A spričo te začete poti ni nobene druge pametne možnosti.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.
Usmeritev: Versko-kulturni
in informacijski mesečnik za
Slovence na tujem.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev- ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija 400 fran.
Francija 60 fran.
Italija 12.000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Švedska 60 kron
Švica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
ZDA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa doma novega?

na sploh

OMEJITVE PRI PORABI ELEKTRIČNEGA TOKA

Slovensko elektrogospodarstvo se je moralo v prvi polovici januarja zaradi okvar v šoštanjski termoelektrarni odločiti za tretjo stopnjo kritičnega stanja. Polega glavnih industrijskih porabnikov elektrike kot so elektroplavž v Štorah in tovarna aluminija v Kidričevem so omejitve te stopnje zajele tudi skoraj polovico gospodinjstev in drugih privatnih odjemalcev. Odklopi so trajali po dve uri.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

je za lačne ljudi v afriških državah zbral skoraj milijon dinarjev. Toliko je na poseben žiro račun Rdečega križa nakazalo 317 darovalcev. S tem denarjem so kupili hrano in zdravila in poslali v Etiopijo, Mali, Mavretanijo, Mozambik in Čad. Tudi slovenska Cerkev se je odzvala klicu lačnih in bolnih v teh državah. Rdeči križ je zbral tudi nekaj nad štiri milijone dinarjev za pomoč prebivalcem pod Kopaonikom v Srbiji, kjer je potres razrušil domove

PTUJ je naravno mostišče za Dravsko in Ptujsko polje, za Slovenske gorice in Haloze. Na tem mestu je najlažji prehod prek Drave in tod drži hkrati najkrajša pot iz Panonske kotline v Italijo.

mnogih družin. Tam so že postavili pet montažnih hiš za socialno najbolj ogrožene prebivalce potresnega področja. Pomoč so zbirali tudi za prebivalce nekaterih občin na Kosovu, kjer je divjala snežna ujma.

SNEG IN MRAZ NAPRAVILA PRECEJŠNJO ŠKODO

Zmrzal je v prvi polovici januarja porabila precej oljk v oljčnih nasadih portoroškega podjetja Droga. Zamrznilo so tudi vse spomladanske cvetače, ki so jo v slovenski Istri posadili na 20 hektarih. Škodo bo čutili pri letini čebule, pšenice, saj je bila ponekod zaradi burje snežna odeja pretanka. Sneg in burja sta zelo ovirali promet po cestah in na železnici, kjer so imeli predvsem mednarodni vlaki, ki prihajajo z juga, tudi po deset in več ur zamude.

TRIDESETLETNICA MARIBORSKE UMETNOSTNE GALERIJE

To obletnico je najmlajša med kulturnimi ustanovami tega mesta praznovala povsem delovno. Le razstava z naslovom „Likovno življenje v Mariboru med obema vojnama“ je spominjala na ta pomemben jubilej. Razstavljena dela so večinoma last Galerije, nekaj pa so jih posodili družbeni in zasebni imetniki. Glavna naloga Galerije je, da za severovzhodno Slovenijo zbira likovne umetnine, jih hrani, raziskuje in prikazuje na razstavah doma in po svetu. Seveda po svojih močeh spremlja tudi likovno dogajanje po svetu. Med največje galerijske uspehe sodi razstava flamskih in nizozemskih mojstrov risbe in razstava del ekspresionista Edvarda Muncha. Letos pripravljajo med drugim tudi retrospektivno razstavo mariborskega slikarja Antona Grajca in pomurske skupine: Mesarič, Logar, Hanko in Dauč.

od tu in tam

CELJE

Kmetje v tej občini so lani dosegli nekaj lepih uspehov. Prireja mleka se je

povečala za 17 odstotkov, govejega mesa pa za 12 odstotkov. Poželi in pospravili so tudi več pšenice in koruze, kot pa so predvidevali načrti. Pridelali so več kot 165 ton sadja, še enkrat toliko kot prejšnje leto. Izsušili so 271 ha zemljišč. Kmetje so v obnovu kmetijstva vložili 13,2 milijona dinarjev, manj kot so pričakovali, ker so se obrestne mere preveč zvišale.

IDRIJA

Strelski šport je v tem rudniškem kraju po skoraj dveletnem mrtvilu znova zaživel. Občinsko strelsko društvo ima sedaj okoli 200 članov, ki so razdeljeni na pionirsko, družinsko in sindikalno sekcijo. Strelci uporabljajo za vajo in različna tekmovanja večnamenski prostor v avli športnega centra. Tu so uredili strelišče za zračno puško z osmimi strelskimi mesti. V letošnjem tekmovalnem obdobju bodo priredili tri tekmovanja v streljanju s puško ter več tekmovanj v streljanju s serijsko zračno puško.

KOPER

Čebelarstvo društvo je na svoji letni seji ugotovilo, da je zanimanje za čebelarstvo posebno med mladimi vedno večje. To je verjetno sad njihovega prizadevanja, da bi bili čebelarški krožki na vseh osnovnih šolah. Društvo šteje 143 članov, ki razpolagajo s 3200 panji. Lani so na njih pridelali okoli 38 ton medu. Letos imajo v načrtu več predavanj po šolah in šest tečajev za čebelarje. Pri tem delu jim bo prišel zelo prav diaprojektor, ki so si ga pred kratkim nabavili.

KRANJSKA GORA

Hotelirji in gostinci so si januarja zadovoljno meli roke, saj je bilo svetovno znano športno središče zasedeno do zadnjega kottička. Tuje agencije so to zimo pripeljale predvsem Francoze in Skandinavce, pa tudi iz sosednjih pokrajin je bilo dovolj gostov. Gorenjka, turistično podjetje, ki ima v zakupu vse tukajšnje hotele, je pravočasno poskrbela za obnovitvena dela v vseh hotelih, tako da letos ni bilo posebnih

kaj je pa domá novega?

ŠKOCJAN pri Novem mestu je lepa, velika vas v dolini potoka Rádulje in na položnem pobočju, ki se dviga proti jugu.

pritožb gostov. Največ stroškov je hotelirjem napravil hud mraz. Hotel Larix je vpeljal vožnjo na saneh iz 16. stoletja.

LJUBLJANA

„Ameriški lesorez — preporod in novosti“ je bil naslov razstave v dvorani Moderne galerije. Razstavo, ki jo je posredoval Ameriški center v Ljubljani, je pripravil direktor Svetovnega grafičnega sveta Leslie Luebers. Med 38 le-

sorezi so dela Franka Stella, Sol Le Witta in Jim Dina.

LJUBLJANA

Podjetje Agrostroj je v afriško državo Kenijo izvozilo sto kompletov namakalnih naprav za manjša posestva. To je bila prva od štirih pošiljk, ki ima vsaka zase vrednost okoli 300 tisoč dolarjev. Kenijska država bo namakalne naprave plačala s kvalitetnimi kožami, ki jih bo kupilo kamniško podjetje za predelavo

usnja Utok. S prodajo visokokvalitetnih usnjenih izdelkov na zahodnem tržišču pa bo Utok poravnal devizne dolgove Kenijcev pri Agrostroju.

LUTVERCI

Požar, ki je izbruhnil v staji govedorejske farne, je napravil za šestdeset milijonov dinarjev škode. Več kot sto glav živine, ki so jo hoteli januarja izvoziti v Italijo, se je zadušilo in zgore-

(dalje na strani 9)

kadar si ne zna narod pomagati drugače, se zateče v smeh

VEDNO JE BREZ TEŽAV DIHAL, SAJ JE UŽIVAL PLJUČNO PEČENKO.

Res nas vsa ta naša birokracija veliko stane. Vendar je to v primerjavi s škodo, ki jo naredi, malenkost.

NAŠ JUTRI JE TRENUTNO TAKŠEN, DA SE NAM NIKAMOR NE MUDI.

Da je ne bi pozabili, pušča generacija, ki odhaja, za seboj ogromne dolgove.

DETERGENTOV ZA PRANJE MOŽGANOV NIKOLI NE ZMANJKA.

Prav imajo tisti, ki trdijo, da pri nas nimamo enopartijskega sistema. Pri nas še sistema nimamo.

LEPO JE V NAŠI DOMOVINI BITI NEMEC.

Pri nas je svoboda misli. Če mislite drugače, niste svobodni.

OSEBNA POTROŠNJA SE MANJŠA, SAJ POSTAJA OSEBNA POTROŠNJA NEKATERIH TOVARIŠEV VSE BOLJ DRUŽBENA POTROŠNJA.

Tisti, ki so obljubljali na veliko, imajo zdaj vse.

Po PAVLIHU

Svečnica, praznik Jezusovega darovanja, nas opozarja na veliko nalogo, ki jo imamo: da smo nosilci Kristusove luči svetu in ljudem, ki še iščejo. V rokah nosimo goreče sveče, da bi naše srce gorelo za druge. Miza božje besede in miza božjega kruha, h katerima sedamo pri sveti daritvi, naj nam dasta potrebne moči. Očistimo svoja srca s kesanjem za svoje grehe in odprimo se soncu božje milosti, zakaj kako naj svetimo, če ni luči v nas?!

Kaj je pravzaprav narobe?

V razvitih deželah je s trgovino vsak dan tako, kakor je bilo nekdanj na proščanjih in romanjih ali sejmi: vse polno je prodajalcev in kupcev kar mrgoli.

Pa vendar ni čisto tako.

Včasih so imeli ljudje malo denarja in kupovali so malo od tistega, kar so sejmari razstavljali po stojnicah. Poleg najbolj potrebnih reči so si kupili kak skromen spominek, da je bil pri hiši spomin na veseli dan, na letno slavje. Za malo denarja je bilo veliko lepega v srcu.

Ljudem starih časov bi se še sanjati ne moglo o tem, kar danes ponujajo vedno polne, vedno založene trgovine. Še manj bi verjeli, da imajo dandanes ljudje toliko denarja, da lahko dan za dnem kupujejo. Prav tako si ne bi mogli predstavljati naglice, ki žene današnjega človeka v petek in svetek od jutra do noči v lov za denarjem.

Kupite! pravijo trgovci. Kolikor več prodajo, toliko več zaslužijo.

Kupite! pravijo tovarne. Kolikor več proizvedejo, toliko večji je dobiček, toliko hitreje se obrača denar.

Kupimo! si dopovedujejo ljudje. Za boljše življenje! Pogum velja! Če ni denarja, se zadolžimo! Kupujmo!

Kakor nenehno vrteči se vrtiljak: proizvajati, prodajati, kupovati ... Vsem se že vrti v glavi, kolesje vrtiljaka pa se kar naprej obrača. — V nedogled?

Tovarne bruhajo vedno nove izdelke. Bruhajo pa tudi dim, strupene pline, saje, odplake, smrad.

Vedno novo delovno silo požirajo, zaposlujejo. Požirajo pa tudi naravne zaloge lesa, premoga, nafte, rud, zraka in vode. Požirajo ustvarjalno moč človeka, ki je samo eden izmed vzvodov stroja, služabnik stroja.

Koliko iznajdb, odkritij v zdravstvu, tehniki, kemiji, fiziki! Človek pa kviri naravno okolje do mere, ki je nevarna za obstoj vsega živega. So bila prizadevanja znanstvenikov res usmerjena v tako razdiralno človeško dejavnost?

Ne, tega znanstveniki s svojimi odkritji niso hoteli.

Je bila vera v človeški razum preveč zanesena? Mar razum ni mogel, ni hotel zaščititi življenja?

Prezrl je nekaj pomembnega: nadzor nad povezanostjo dogajanj. Izgubil je pregled nad posledicami svojega poseganja v naravo, izgubil je spoštovanje do narave kot celote. Postavil je človeka za merilo vseh dejanj, človek je postal samemu sebi namen in nerazsoden gospodar nad dobrinami.

Uresničuje se svetopisemska zgodba o kači zapeljivki. Vsak dan znova. Mi pa zgodbe še vedno ne razumemo.

A. S.

Tudi v puščavi lahko jémo veselje

Človek v ne-sreči

Podobe nesreče

Sredi puščave stoji drevo, okrog njega je narejena mi-za in zraven stoji klovn s preseče vzdignjenimi rokami. Z druge strani prihaja še en klovn s cvetico v roki.

Puščava — to pomeni: praznina, pustota, zapuščenost, osamljenost, lakota in žeja po življenju, po posrečenem življenju. Tako opisuje ta slika stanje nesrečnosti.

Puščava „gori“. Mešanica nenavadno žarečih rumenih in rjavih odtenkov je značilna za sliko. Ti hočejo reči: Nesreča boli; peče kakor ogenj v žilah; izčrpava prav do nemoči; naredi te bolnega, potrtega; vzame ti veselje do življenja in marsikoga žene v obup. Nesreča ni stanje, s katerim bi se človek mogel sprijazniti.

(dalje na str. 7 spodaj)

Bogaboječi verniki

Oh ta cerkveni davek!

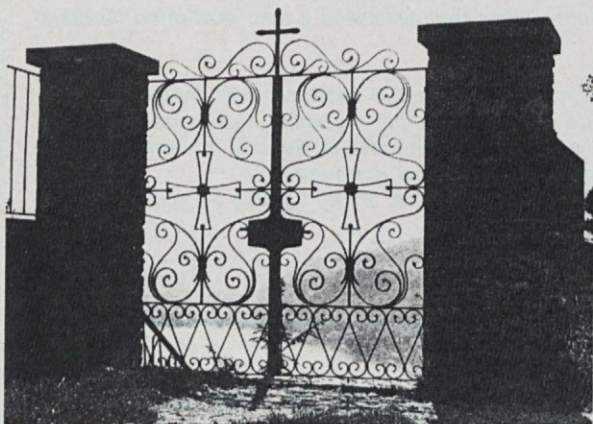
Ob zadnjem obisku v Sloveniji sem v Ljubljani na Tromostovju srečal svojega prvega župnika, sedaj že častitljivega kanonika v dolenski metropoli.

„O, kje se srečava!“

Seveda sva bila takoj v živahnem pogovoru.

„Kako pa kaj tvoji verniki v Nemčiji?“

„Ah, veš,“ sem mu odgovoril, „tako je kakor prej doma: veliko je bogaboječih in le malo bogáčastečih.“

„Bogaboječih — kateri pa so to, bogaboječi?“ se je začudil.

„Vidim, da si že pozabil. Saj sem že v času, ko sem bil tvoj kaplan, pravil za tiste, ki ne hodijo v cerkev, pa so kristjani, da so bogaboječi.“

„Ah, saj res . . .“

ln ker sva bila pri stari témi, je z njemu že prirojeno vztrajnostjo vrtal še naprej.

„Zadnjič je bil pri meni nekdo, ki je terjal krstni list, pa mu ga nisem mogel dati, ker je bil že prej, ko je bil še kot zdomec na začasnem delu v Nemčiji, izstopil iz Cerkve. To sem mu tudi povedal in zapisal v opombo — saj sem storil prav?“

„Seveda, pa še kako.“

„Le zakaj naši ljudje tam gori pri vas toliko izstopajo iz Cerkve?“

„Zaradi davka,“ sem ga poučil, „da potem lahko doma več dajo za Cerkev.“

„Škoda, da nisem vedel,“ je rekel, „da se bova srečala. Pri nedeljski miloščini sem namreč zadnjič dobil 0,65 DM pa bi mi lahko zamenjal. Koliko pa je to?“ ga je zanimalo.

„No ja,“ sem mu takoj izračunal, „če bi si hotel kupiti ‚lučko‘, bi moral še malo dodati.“

„O, jaz sem pa mislil, da je to veliko več,“ je bil vidno presenečen. „So pa že res radodarni ti tvoji verniki, ki prihajajo iz Nemčije domov!“ me je še ‚pohvalil‘.

Meni pa je bilo zaradi tistih ‚velikodušnih‘ (borih) 0,65 DM kar malo nerodno, zato sem se izgovoril, češ da imam še veliko opravkov, in se prav naglo poslovil.

Ko sem se vrnil ‚domov‘ v Nemčijo, me je na mizi čakalo pismo mojega soseda, ki mi je v lepi hrvaščini napisal:

„Dragi sobrat, pošiljam ti seznam tvojih ovčic, ki so izstopile iz Cerkve. Kaj boš storil z njimi?“

Kaj bom storil? Ja kaj pa naj storim?!

Sporočil bom župnijam krsta njihov izstop, kakor pač naročajo cerkvena pravila.

Pa še nekaj. Ker sem našel še en list, ki je prav tako sporočal, da ta in ta izstopa, sem stopil k človeku na pogovor.

Najprej je bilo zelo prijetno, češ končno sem jih vendarle obiskal. Ko pa sem povedal, kje me čevelj žuli, je postalo precej vroče. Kar jasno je bilo, da me to pač ne bi smelo čisto nič zanimati. Sicer pa, saj sploh ni zares izstopil iz Cerkve . . . Ampak samo tu v Nemčiji . . . Da mu ne bi bilo treba plačevati davka . . . Predvsem pa zato, ker ga mora zdaj še doplačati. A če mu lahko zagotovim, da mu ga ne bo treba, potem je pripravljen spet vstopiti.

Nisem mu mogel dopovedati, da — žal — ni tako. Kdor izstopi iz Cerkve, kjerkoli, tudi tu v Nemčiji, se je v resnici odpovedal veri, pa če se tega zaveda ali ne, če to hoče ali ne, in župnik mora njegov izstop vpisati v krstno knjigo.

Zakaj pa potem še doma ni cerkvenega davka?

O ti sveta preproščina! Seveda ga ni, zato pa verniki prostovoljno vzdržujejo Cerkev. In ta dar majhne skupine je kar precej večji, kakor pa je cerkveni davek v Nemčiji. Samo da je pri vsem skupaj pač zmeraj ista pesem: tisti, ki nikoli ničesar niso pripravljene dati za Cerkev, vedo vedno povedati, kako strašno je neki bogata.

Ko sem doma vozil še fička, sem dobil na bencinski črpalki od črpalkarja najprej pouk, češ da se jaz pač lahko vozim, ko pa mi verniki plačujejo za bencin. Pošteno me je pogrelo in možu sem povedal bridko resnico, da kaj hitro lahko izračunava, koliko dobim v resnici. Ker je bil človek po naključju moj faran, sem mu rekel, da naj kar pomnoži, kar mi je dal v petih letih, odkar sem njihov župnik, pa bova imela račun.

„Ja, pa saj . . . Jaz ne . . .“

Od takrat naprej sem dobival bencin brez pripomb.

Tisti verniki doma, ki res kaj dajejo za Cerkev, morajo nositi breme za vse kristjane. Koliko lažje bi bilo to breme, ko bi si ga delili vsi, ki so krščeni in pridobitni! Tako pa rajši — namesto da bi kaj dali — ugotavljajo, kako bogata je Cerkev in kaj vse ima.

Pa ostanimo pri našem ‚lepem‘ pogovoru o cerkvenem davku.

Koliko torej v Nemčiji v resnici plačujemo cerkvenega davka?

9 do 10 odstotkov od brutto zaslužka.

Vsakdo torej enako breme glede na zaslužek.

Se vam ne zdi, da je pravično, če vsi, ki smo verniki, nosimo enako breme?

In koliko je to v markah?

Pri izstopu iz Cerkve „profitiramo“ približno 30 (trideset) mark. Cena za izdajo Kristusa se — po številkah — torej ni bistveno spremenila. Judež je rekel: „Koliko mi daste, da vam ga izdam?“ Določili so 30 srebrnikov. In danes ga moji verniki izdajajo za približno 30 mark.

Saj ni res, boste zavpili, jaz plačujem letno po tisoč mark. Da in ne. Ker živimo namreč v deželi, kjer imamo plačane cerkvene praznike, teh pa je vsaj devet do deset na leto, in če zaslužimo, recimo, po 100 mark na dan, potem zneso to okroglo izračunano, kakih 1000 mark na leto. Pri znesu to okroglo dobimo za to vsoto znižano davčno oslabetno, kar zneso povprečno spet vsaj 200 mark. V najslabšem primeru — kadar kdo zasluži zares veliko — bo plačal kakih 30 mark cerkvenega davka. In to se vam zdi preveč?!

Res, vsa čast in hvala vam! In ker ste s svojim izstopom iz Cerkve v resnici „nenavadno“ veliko pridobili in ker ste poškodeni in radodarni, daste potem doma v cerkveno pušico celih 0,65 DM! Velikodušnost pa taka!

Kaj ste pa izgubili?

Kristus pravi, češ pridobivate si zakladov, ki jih ne jesta rja in molj. In prav tem in takim zakladom ste se odpovedali, kajti s tem, ko ste izstopili iz Cerkve, ste se odrekli molitvi Cerkve za vas, ne morete biti za botra, ne morete biti cerkveno pokopani, odrekli ste se sadovom svete maše, ne morete prejemati obhajila in ne hoditi k spovedi . . . Ampak saj spovedi tako ne potrebujete, ko pa vendar nimate nobenega greha. Pa je izstop iz Cerkve vendarle greh — ponovni vstop lahko odobri samo škof —, greh — kot je zapisal naš

pokojni moralist profesor Štefan Steiner, ki je dolga leta deloval kot zdomski župnik v Berlinu, in on je že vedel, kaj je napisal —, smrtni greh.

Res je, to niso marke, so pa za večnost nekupljive vrednote!

In poleg tega ste morda pozabili, da nemška Cerkev podpira našo slovensko Cerkev, naša semenišča, pomaga pri zidavi slovenskih cerkva in, končno, vzdržuje iz vašega cerkvenega davka slovenske župnije v Nemčiji. Vi pa pravite, da se vas to vse skupaj nič ne tiče . . . Bojim se, da pred Bogom v večnosti račun le ne bo tako preprost. Sicer pa je znana stvar: s kakršno mero dajemo, s tako bomo prejeli. Skopuhu pa še pravični vinar zgori, pravi naš slovenski pregovor.

Naj opozorim še na to, da je Kristus pri nekaterih odločitvah zelo jasen: Kdor bo mene zatajil pred ljudmi, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom.

Ne recite, češ kaj me pa to briga!

Jaz pa bi rad za vas vseeno vsak dan tudi „uradno“ molil, rad bi vas imel združene v molitev Cerkve, v to veliko božjo skupnost . . .

Se vam ne zdi, da je cena izstopa le malo previsoka?

Pa še nekaj.

Ko plačujemo državni davek, ki se uporablja tudi za orožje, nam še na misel ne pride, da bi rekli — ne, ne plačam! Le ko dajemo za dobrodelne namene, nam je odveč. Res smo odlični kristjani! Se vam ne zdi, da v našem vrednotenju dobrin nekaj ni v redu?

Želim vam, da bi znali — kot pravi apostol Pavel — vse presojati in dobro obdržati, ne pa nasediti „lepim“ besedam, češ pa ja ne boš tako neumen, da bi plačeval še cerkveni davek. Vere si ne moremo oblačiti in slačiti kot zimski plašč. In Bog se ne da zasramovati — tako je zapisal sveti Pavel. Pa še res je, bi mu pritrtil jaz,

vaš bogotrpeči župnik

Človek v ne-sreči

(nadaljevanje s 5. strani)

večkrat človeško delo, se pravi, je uničena sreča. Ne-srečo trpi predvsem tisti, ki je poprej doživel, da se mu je kaj posrečilo: kako delo, kako načrt, kako srečanje, kako prijateljstvo. Prav zato, ker take izkušnje sreče zmerom obetajo še večjo srečo in hranijo sen o zelo veliki sreči, zato je doživljanje uničene sreče takó polno razočaranja, tako moreče, tako boleče. In kako lahko se sreča uniči! Za to zadostuje ena sama beseda, en pogled, eno samo krivično dejanje; da, celo molk, celo to, če se nekomu odtegujemo in ga odbijamo, ga utegnemo v trenutku pahnuti za vrhunca pričakovane sreče v brezno obupa.

Ni vedno kdo drug tisti, ki pokonča našo srečo, dovolj pogosto smo mi sami tisti, ki jo razdenemo s svojim po-

četjem in opuščanjem. Zato je na sliki prazna miza, ki je tako pomenljivo narisana okrog „drevesa življenja“.

Življenje se samo v izjemno redkih primerih posreči s samohodstvom, v osamljenosti, v zaprtosti pred svetom. Zakrnele oblike sreče, ki tod uspevajo, so tako plehke, da imena „sreča“ največkrat ne zaslužiijo. Zares posrečeno življenje najdemo največkrat v skupnosti ali v zvezi s skupnostjo: v ljubezni in prijateljstvu, v priznavanju, spoštovanju in naklonjenosti, katerih je človek deležen.

Miza in skupna jed sta zgovoren simbol za človekovo hrepenenje po skupnosti. Kadar koli hočejo ljudje imeti opraviti drug z drugim, se običajno usedajo skupaj „za eno mizo“, in

(dalje na strani 31)

„Drvo življenja“ na sliki odмира, listje vene in korenine se sušijo. Neplodno in boleče zaradi svoje nesmiselnosti je táko življenje brez veselja, brez ljubezni, brez upanja. Od kod bo prišla pomoč? Oblačilo klovna s proseče vzdignjenimi rokami je posejano s tem vprašanjem. Na licu mu žari kakor vžgano znamenje. Tudi to ni naključje: ne-sreča je vendar naj-

Ta žala
je bila pa
res dobra:
bila je kalostna,
velo žalostna.

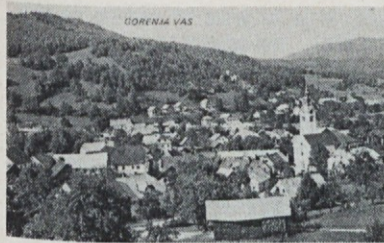
Pred Bogom smo, kot da bi bili iz stekla, in naša še tako brezhibna fasada je čisto brez pomena, saj je celo pepelnati križ — ta simbol pokorščine in kesanja — le zunanje znamenje, ki ga prejemo od zunaj. Samo notranjost velja, in če je pristna in poštena, potem pač mora ustrezati smislu tega pepelnatega križa. Treba se je torej očistiti, treba se je prav zares spreobrniti — vse drugo je čisto brez pomena. Pred Bogom smo namreč, kot da bi bili iz stekla.

Molitev in tišina sta sestri.
Boga ni v hrupu.
Boga ni v gneči.
Bog je v najgloblji tišini.

Čas božjega usmiljenja

Pepelnična sredo je veliko več kot zgolj opozorilo na človeško minljivost. Za verujoče kristjane se na pepelnično sredo začenja štiridesetdnevna doba božjega usmiljenja, kot imenujemo čas posta v obredju. Ta čas štiridesetih dni nas uvaja v krščansko skrivnost zveličanja. Učlovečeni božji Sin je s svojo smrtjo in s svojim vstajenjem vsemu človeštvu prinesel zveličanje, odrešitev od greha in smrti. Nad našim življenjem in nad svetom obstaja poslednji smisel, ta smisel pa ni ne Nič ne Obup, temveč božje usmiljenje. Res je, da se včasih zdi, kot da je življenje na narobno stran obrnjena preproga: samo zapletene votke in vozle vidimo. Toda ob času, ki ga je sam določil, bo Bog obrnil preprogo na pravo stran, in spoznali bomo smiselno delovanje božje Previdnosti.

kardinal Höffner

(nadaljevanje s strani 3)

lo, nekaj ranjenih živali pa so odpeljali na prisilni zakol. Rešenih je bilo le tri-deset bikov in telic. Vzrok požara je bilo topljenje zamrznjene cevi v hlevu.

METLIKA

Tovarna Beti, največje podjetje v tej belokranjski občini, je lani vložila okoli 300 milijonov dinarjev v posodabljanje in širjenje proizvodnje. Med drugim so napeljali industrijski vodovod od Kolpe do tovarne, tako da poslej ne bodo več odvisni od mestnega vodovoda in vodnega zajetja na Hrvaškem. Za letos imajo v načrtu razširitev podjetja Komedranke, kjer bodo naredili več preje, ki jo primanjkuje, in nabavo procesnega računalnika za podjetje Konfekcija.

MIRNA NA DOLENJSKEM

Podjetje Kolinska, ki med drugim proizvaja krompirjeve kosmiče in otroško hrano, je 30-odstotno presegla lanski načrt, ki je predvideval 2000 ton izdelkov iz krompirja in drugih povrtnin. Velik del proizvodnje so namenili izvozu na zahodno tržišče, kjer so dosegli odlične uspehe. Zato so se odločili za novo naložbo, ki jim bo omogočila povečanje proizvodnje za več kot eno tretjino.

MURSKA SOBOTA

V galeriji kulturnega centra Miško Kranjec so bila razstavljena dela 12. mednarodne likovne kolonije v Lendavi. Ob otvoritvi so učenci soboške glasbene šole izvedli klavirski recital.

NOVO MESTO

Odziv na krvodajalske akcije je bil lani zelo dober. Na transfuzijski postaji je 5354 krvodajalcev za potrebe bolnišnice zbralo 1738 litrov krvi, kar je za 338 litrov nad letnim načrtom. Najboljše je bil odziv v tekstilni tovarni Novo-

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nad vse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

LE MONDE:

ZATIRANJE V JUGOSLAVIJI JE IZRAZ GLOBOKE NRAVNE KRIZE

V pogovoru z avstrijskim listom *Gegenstimmen* (Nasprotni glasovi) je Vladimir Mijanović, glavni obtoženec na beograjskem procesu, odkrito govoril o sedanjem položaju v Jugoslaviji in o okoliščinah aretacije njega v zadnjem maju ter o izpustu iz ječe, ki je bil posledica njegove 42-dnevne gladovne stavke.

38-letni sociolog je zatrdil, da so ga v ječi preteпали in da je od takrat bolan na želodcu in na jetrih. Sodi, da je položaj v Jugoslaviji „zelo kočljiv“: se bo pa še bolj zamotal, če se bo zatiranje nadaljevalo. Vse skupaj se bo za režim končalo zelo slabo, je rekel.

Po Mijanoviću je bil sedanjí proces „sestavljen na zahtevo partijskih voditeljev iz vseh mogočih kosov“; ti „nas obtožujejo, kakor pač kaže: da smo levi ekstremisti — kakor je to storil Dolanc —, ali pa da smo desničarji, to je reaganovci — kakor je rekel Ribičič“. Za Mijanovića pa je stvarnost povsem drugačna. „Ni nobenih skupin enotne opozicije. Smo ljudje, ki kratko malo iščemo svobodno izmenjavo misli pri zasebnih srečanjih, na ‚svobodnih univerzah‘. Politično gre za skrajno različne ljudi.“

Za Mijanovića, ki je obtožen sodelovanja pri „režimu sovražni združbi“ in ki za to tvega obsodbo na 5 do 15 let zapora, je to „živčnost“ jugoslovanskih oblastnikov z ozirom na kritične izobražence in plaz preganjanja, ki se je pred nekaj meseci sprožil proti njim, moč razložiti. „Režim,“ meni, „hoče ljudi prepričati, da je kljub krizi trden, hkrati pa hoče prepričati tuje prijatelje, da bo vse svoje dolgove poplačal.“

Gegenstimme je govoril tudi z Ljubomirom Tadićem, enim od osmih vseučiliških profesorjev, ki so izdajali revijo *Praxis* in ki so jih v 70. letih z beograjske univerze pognali. Prof. Tadić je eden od ustanoviteljev „svobodnih univerz“, ki so zamišljene kot kraj, kjer lahko o sodobnih vprašanjih in svetovnonazorskih tokovih neovirano razpravljajo. Za te „svobodne univerze“ sta oblast in policija dobro vedeli, pa nista v zdanjih desetih letih nikoli po njih segli. Prof. Tadić ostro graja „partijske samodržce“, ki so po njegovem izničili pravo vsebino jugoslovanske samoupravne ureditve. „Samoupravljanje,“ pravi, „je brez spoštovanja človekovih in političnih pravic nepojmljivo. Pri nas pa se danes pravica pojmuje kot malomeščansko licemerstvo. Morda je bilo v zadnjih letih res nekaj skromne liberalizacije režima,“ pristavlja profesor, „a z žalostjo ugotavljam, kako komunisti — izjema so evrokomunisti — politično demokracijo pojmujejo kot protisocialistično. Boj proti vsakršni demokraciji v družbenem življenju je torej ena glavnih značilnosti tako imenovanih socialističnih režimov.“

Jugoslavija, kot jo vidi prof. Tadić, se nahaja danes sredi globoke gospodarske, npravne in politične krize. „Bistven je njen politični vidik. Režim je protidemokratičen. Najmanjša kritika pomeni sovražno dejanje. Tu ni razločkov: kdor kritizira, je že samoposebi sovražnik. Prav zato je tu globo-

ka npravna in razumska kriza. Delavci, občani nimajo dejansko prav nobene možnosti, da bi karkoli začeli. Ta pravica je pridržana skoraj izključno zelo skrčeni skupini partijskih voditeljev. Govoré o stabilizaciji. Stabilizacija česa? Krize? Nobene možnosti ne vidim za kakšne globlje preosnove.“

Aretacija dvajsetih izobražencev konec maja — med njimi je bil tudi Djilas — dokazuje, kot meni prof. Tadić, da „sta se policija in režim odločila, da bosta, na svoj način, preganjala sleherno izobražensko dejavnost, ki bi bila izraz drugačnega nazorskega toka. Vsaka razumniška dejavnost, ki je ni moč nadzorovati, bo prepovedana.“ Jugoslavija preživlja obdobje „refeudalizacije“ (= obnavljanja srednjeveške družbene ureditve, ki je slonela na moči vladajočih in usužnjevanju podložnih), njeni oblastniki se vedejo kot srednjeveški gospodje. Posebej težak je položaj v Bosni, kjer so partijski voditelji zavzeti za preganjanje kritičnih izobražencev bolj kot drugje.

Tadić meni, da so izgledi za prihodnost mračni. „V jugoslovanski partiji so različni miselni tokovi. Liberalni tok je kaj slaboten, pomembna nasprotno neostaliniistična skupina. Ni pa organizirane opozicije; so le socialistični izobraženci, ki pospešujejo kritiko.“

LE MONDE, Pariz, 11. dec. 84/5.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: TRESLJAJI V JUGOSLAVIJI

Kadar se partija začneja razkrajati ali pa je v nevarnosti, da izgubi nadzor nad političnim dogajanjem, tedaj stopijo povsod v socializmu na dan varnostne službe. Tudi Jugoslavija v tem ni izjema. Naj je bilo naključje ali ne, notranji minister Culafić je terjal okrepitev policije, hkrati pa je obrambni minister Mamura pohvalil izboljšano bojno pripravljenost vojske — obe izjavi prihajata v majavem obdobju partije. To, kar bi po zahodnem gledanju utegnlo pripeljati s seboj ščepec demokratizacije, je pri pravovernih komunistih sprožilo alarmni zvonec. Vselej, kadar se pojavi to, čemur

pravijo nekateri „demokratizacija“, drugi pa „zmanjšanje moči“ partije, se javi k besedi tudi Moskva. Za svojo strpnost do jugoslovanske samostojne poti postavlja pogoj: partija mora ostati vodilna sila. Moskva je zaskrbljena, to pa vzburi pravoverne že v Beogradu. Ali bodo oni ohranili premoč, se bo kmalu pokazalo: partija mora izreči obsodbo nad šestimi oporečniki, ki so sedaj pred sodiščem. Moskva in Washington sta že v napetem pričakovanju.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 21. dec. 84/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: VEDRE IZJAVE JUGOSLOVANSKIH OBLASTNIKOV

Opazovavci se sprašujejo, kako da jugoslovanski politiki celó sedaj, ko sta država in režim v krizi in ko se je življenjska raven v zadnjih štirih letih zmanjšala za 40% ter je Jugoslavija komaj še zmožna dolgove odplačevati, dajejo vedre izjave. Celó jugoslovanski tisk opozarja na to, da takšne napovedi, ki so bile do pred nekako tremi leti v navadi, državi in njenemu ugledu komaj kaj koristijo. Zdi se, da je partija v vseh vprašanih nedvomno v defen-

zivi in zato išče povsod „sovražnike“.

Jugoslavija bo tudi letos komaj zmogla plačati polovico v tem letu zapadlih obveznosti (3 od pičlih 6 milijard dolarjev). Jugoslovanska želja, doseči večletno odplačevanje dolgov po možnosti brez neposrednega nadzora Mednarodnega denarnega sklada, ni doslej naletela na bogvekak ugoden odmev.

Pogajanja z zahodnimi vladami in bankami so sovpadla z delno krep-

teks, ki je že vrsto let vodilna na tem področju. Novomeščanski krvodajalci se tudi lahko pohvalijo, da sodijo v sam jugoslovanski vrh.

NOVO MESTO

Tovarna zdravil Krka je lani uspešno poslovala. 3850 zaposlenih je ustvarilo nad 23 milijard celotnega prihodka. Izvoz na konvertibilno tržišče se je povečal za 26 odstotkov in se povzpел na 35 milijonov dolarjev. Zdravila izvažava v 70 držav in sodi med največje jugoslovanske izvoznike. Tovarna je znana kot drugi največji proizvajalec živalskih antibiotikov na svetu. Raziskovalno delo v Krkinih institutih uživa velik ugled doma in v tujini. To potrjuje tudi podatek, da je Krka z okrog 400 patentnimi prijavami zaščitila okoli 120 izumov.

PLANINA POD GOLICO

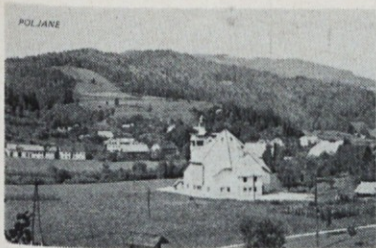
Drugega državnega prvenstva v sanjanju na naravnih progah se je januarja udeležilo več ko šestdeset tekmovalcev, predvsem iz Slovenije. Kljub pomankanju snega je sankasški kljub Jesenice dobro pripravil tekmovalno progo v Savskih jamah. Največ kolajn so osvojili sankasči iz Tržiča in Železnikov, manj uspešni pa so bili domačini, verjetno zaradi premalo vaj. Državni prvak sta postala voznika dvosedov Kališnik in Perko, med enosedi pa Kališnik iz Tržiča.

PORTOROŽ

Italijanska narodna manjšina ima v Sloveniji vse možnosti za uveljavitev vseh manjšinskih pravic. To je potrdil tudi seminar italijanskega jezika in kulture v tem slovenskem obmorskem letovišču. Več kot dvajset predavateljev iz raznih italijanskih srednjih, višjih in visokih šol je udeležencem predstavilo najnovejše metodične prijeme pri pouku družbenih in naravoslovnih ved. Posebno pozornost so predavatelji posvetili vrednotam italijanske književnosti in razvoju italijanskega jezika. Predstavljene so bile tudi kulturne, gospodarske in znanstvene ustanove iz sosednje Furlanije.

PTUJ

Podjetje živilske industrije Petovio so zaprli, ker je že vrsto let poslovala z

izgubo. Predelava povrtnin je zaradi dotrajnosti opreme in drugih faktorjev postala nerentabilna. Štiriindevetdeset delavcev iz tega podjetja so zaposlili v drugih obratih Emoninega kombinata. Mnogi pa se ob tej ukinitvi vprašujejo, kako je mogoče, da živilska tovarna ne more uspevati sredi najbolj rodovitnih slovenskih polj, ob obronkih Haloz in Slovenskih goric. Pridelovalci povrtnin bodo morali poiskati drugega odjemalca. Najbližji predelovalec prvotnin pa je Eta v Kamniku.

RADOVLJICA

Komorni moški zbor A. T. Linhart je imel svoj redni občni zbor. Poročilo o delu društva v preteklem letu navaja, da je zbor imel 73 rednih vaj, pet samostojnih koncertov, pet nastopov na občinskih proslavah in na različnih žalnih slovesnostih. Zbor je nastopil tudi na proslavi slovenskega kulturnega društva Kočna v Svečah na Koroškem. Letos bodo skušali pridobiti več novih pevcev, saj z lanskim rezultatom, ko so pridobili le tri nove člane, ne morejo biti zadovoljni.

RAVNE

Na že tradicionalnem mednarodnem plavalnem mitingu „Ravne 85“ se je okoli 180 plavalcev in plavalk potegovalo za najboljše rezultate. Prišli so iz šestih evropskih držav: Nemčije, Avstrije, Italije, Madžarske, Grčije in Jugoslavije. Res je bila sicer letošnja prireditev tako po številu plavalcev kot tudi po kvaliteti slabša, vendar je bilo le nekaj solidnih športnih dosežkov. Najboljši je bil Sandi Ambrož, ki je postal trikratni prvak. Tekmovanje je potekalo v 25-metrskem zimskem bazenu.

kimi protizahodnimi izjavami jugoslovanskih politikov in z ukrepi, ki morajo na zahodu nujno netiti nevoljo. Zato je opazno, da so pred kakšnimi tremi tedni takšne protizahodne izjave iz slovarja jugoslovanskih politikov splošno izginile.

Na Hrvaškem bude vedno bolj žaljivi izpadi politikov proti katoliški Cerkvi zaskrbljenost in začudenje. Zdi se, da je veličasten zbor katoli-

ške Cerkve pri Mariji Bistrici zadnje jesen komunističnim funkcionarjem pognal strah v kosti. Zagrebški cerkveni verski list *Glas koncila* se zaskrbljeno vprašuje, kako daleč bo še šla ta gonja, ki grozi, da bo odnose med državo in Cerkvijo potisnila nazaj na raven, ki se je zdela že odpisana.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 21. dec. 84/3.

DELO:

O SVETNIKIH IN POSVEČENIH

V *Književnih listih* z dne 6. septembra 1984 v zapisu *Naša nova svetnika* Josip Vidmar že kar roti, da so potrebne „drugačne možnosti za odločanje o važnih kulturnih vprašanjih“. (NL: Vidmar je to zapisal ob podelitvi Prešernove nagrade Vitomilu Zupanu, čigar dela on odklanja, kakor tudi dela Edvarda Kocbeka.)

Tisto, na kar želim opozoriti, je predvsem „moralistična gluma“, ki da jo je Kocbek zaigral „zaradi pomora belogardistov in drugih v Kočevskem rogu“. Naj izrazim Vidmarju priznanje, da je to „stvar“ imenoval vsaj približno s pravim imenom; kako je mogoče *likvidacije* tisočev ljudi po vojni in to brez predhodnega sodnega postopka poimenovati drugače kakor pomor? Toda, žal, v njegovih sedanjih besedah ni *osebne* zgroženosti nad dejstvom tega pomora. S tem dokazuje, da njega tudi danes — „roške žrtve nikakor niso prizadele tako globoko“, kakor naj bi bile Kocbeka.

Kocbek... se ni uklonil zahtevam, naj se pokesá svoje napake, ki da jo je — po mnenju ideologov Zgodovine — zagrešil v novelah *Strah in pogum*.

Ko pravim ideologi Zgodovine, menim s tem tudi Josipa Vidmarja — v svoji *obsodbi* teh novel govori v imenu *zgodovine*, „zmagovito stopa k svojim velikim smotrom — brez njih, mimo njih in preko njih“. „Njih“ — to so Kocbek in vsi njemu podobni. (Pa seveda tudi *preko* na Rogu pomorjenih.) Toda takšna kritika v imenu Zgodovine ne pove nič o „njih“, temveč zgolj o tej in taki zgodovini, ki *stopa* prek ljudi in njihovih trupel. Ker pa zgodovina nima nobenih SMotrov, katerih posvečeni razlagavci bi imeli absolutno PRAVIČNOST in RESničnost v žepu, se jim prav ta „zgodovina“ nenehno sesipa; toda njih ta človekova tisočletna izkušnja pravzaprav ne moti, le toliko večje duhovno (in drugačno) nasilje morajo uporabljati, da uveljavijo *moč* svoje Resnice.

Kocbekov zbornik še ni izšel, čeprav je že pol leta natisnjen — in prav toliko časa spravljen pod ključ.

Za *Kocbekov zbornik* je deset avtorjev napisalo svoje spise o njegovem delu in življenju (Dimitrij Rupel, Jože Snoj, Janez Gradišnik, Andrej Capuder, Tine Hribar, Ivan Urbančič, Taras Kermauner, Denis Poniž, Niko Grafenauer in jaz). Moj prispevek nosi naslov *Krivda in greh*, v njem pa sem skušala ubesediti svoj *osebni* odnos do „pomora belogardistov in drugih v Kočevskem rogu“, do te „zgodovinske grozovitosti“. Da se v svojem razmišljanju o tem „pogovarjam“ s Kocbekom, je razumljivo, ker je prav on — in doslej edini — spregovoril o tem dogodku prav kot o *tragediji*, ki kliče tudi nas, današnje, da zavzamemo do nje svoje zavezujoče stališče. Zgodovina pač ni *last* nikogar — tudi njenih najzvestejših akterjev (NL — igravcev) ne.

Ko pa je bil *zbornik* že natisnjen, so se stvari čudno zasukale. Očitno je

moj spis dobil nekakšne noge in začel hoditi okrog. Že v začetku aprila so se pojavile „javne diskusije“ z njim, sodbe in obsodbe.

Sprašujem se, kaj se sploh dogaja s tem mojim spisom. Kod hodi? Vide ti je, da ga pozna tudi Josip Vidmar, vendar mu ga jaz nisem poslala. Kdo mu ga je dal — in s kakšno pravico manipulira z njim — medtem ko „neposvečeni bravci“ ne pridejo do njega? Očitno je bil spis velikokrat kopiran, razposlan *posvečenim* (bravcem), o njem se je diskutiralo na visokih in višjih ravneh — ne izide pa ne.

Proti takšnemu manipuliranju s teksti moram protestirati, ker na tej *metodi* temelji naša (ne)svoboda kulturnega ustvarjanja. Ni še dolgo od tega, ko je bil sociolog Šešelj obsojen: napisal je neke svoje misli in jih poslal na uredništvo *Komunista*, nato je tekst, ki sploh *ni* bil objavljen, „dobil noge“, začel potovati od enega do drugega *posvečenega* (bravca), dokler se ni pojavil kot dokazno gradivo za obtožnico, na podlagi katere je avtor dobil prek osem let (!) zapora. — Seveda se ob njem tudi jaz bojim za svojo službo in še bolj za svojo svobodo. Kaj pa vem, kje so meje represije (*NL* — zatiranja) t. im. „družbenega interesa“ oziroma t. im. „objektivne resnice“. Res je, da so Šešelj ni bil obsojen v Sloveniji, toda tudi pri nas so že bili primeri, da so bili ljudje obsojeni zaradi neobjavljenih tekstov.

... pri nas ne obstaja vprašanje „svetnikov“, temveč vprašanje „posvečenih zgodovino-noscev“, ki se danes med drugim izkazujejo tudi v „kategoriji“ *posvečenih bravcev*. Za objavo njihovih spisov je sleherni trenutek *primeren trenutek*, njihovi spisi niso nikoli *predolgi*, da bi jih uredništva zato odklanjala, nikoli niso preveč *nezanimiv*, *zastareli*, *lažnjivi* in *žaljivi*, da bi se jih uredništva obotavljala objavljati. Prav tako uredništva pod njihove spise ne postavljajo svojih *prispisov*, v katerih bi se od njih distancirala ali celo spraševala: Kaj res mislite, da so vaše misli tako pomembne, da se morate oglašati? Nasprotno, za spise *posvečenih* (bravcev) je prostor vedno rezerviran, že vnaprej, še preden so sploh napisani. Prav tako se posvečenim nikoli ni treba sklicevati na zakon o tisku in na demokracijo, da bi mogli sporočiti svoja mnenja, kritike, popravke... — kajti oni so nad zakonom.

Takšna je njihova pravica kot vzgojiteljev družbe in varuhov pred vsakršno okužbo. Metoda „uresničevanja“ te skrbi je enostavna. Ker so jim na voljo vsi t. im. sporni teksti, pa tudi vsi drugi viri in izviri informacij, jih morejo poljubno uporabljati in — izrabljati. Se ne objavljene spise razglasijo za nevarne, kontrarevolucionarne, in njihove avtorje za — *sovražnike*. Tako je določen spis, še preden je objavljen (ali pa sploh ni objavljen), že „znan“ kot *sovražen*, splošno bravstvo pa je s tako „predpripravo“ šele zares usposobljeno, vzgojeno (beri: indoktrinirano — *NL*: duševno posiljeno) za „sprejem“ določenega spisa. Da taka metoda zametuje (odstranjuje) ljudi iz narodnega občestva kot takega, *posvečenih* ne moti, nasprotno, to je bil njihov namen.

Kulturni prostor je tako ideološko programiran, indoktriniran in neposvečeni bravci tudi. Takšni „sporni teksti“ niso pripuščeni v svobodni, odprti prostor dialoga, polemike, strokovne kritike, skratka, v prostor kulturnega življenja — in tega prostora zato tudi ne morejo — soustvarjati. Odprt, ideološko ne-zacementiran prostor pa je *conditio sine qua non* (*NL* — nujen pogoj) vsake ustvarjavnosti. Le v takem prostoru se gradi „objektivna resnica“, ki *ni* nasilna, oblastniška in v tem smislu — „posvečena“. Takšen odprt, svoboden kulturni prostor ne potrebuje nikakršnega dušebrižništva. Ne svetnikov in še manj — *posvečenih* (bravcev).

Ljudem je končno dovoljeno, da so odrasli, kar bi človek — po štirih desetletjih svobode (*NL*: „svobode“) — tudi pričakoval.

V svoji domovini, *kjer sem doma*, želim zares *biti* polno in odgovorno; želim sodelovati v iskanju resnice našega skupnega/edinega bivanja — in to

ROGAŠKA SLATINA

Delavska univerza je v sodelovanju s šmarsko kulturno skupnostjo in domačim kulturnim društvom pripravilo razstavo del celjskega slikarja Jureta Cekute. V razstavnem prostoru so si številni ljubitelji umetnosti ogledali slike, akvarele, tapiserije in keramiko.

ŠKOFJA LOKA

Združenje umetnikov Škofja Loka je ob občinskem prazniku podelilo letošnjo Groharjevo nagrado in štipendijo. Nagrado je dobil skladatelj Marjan Gabrijelečič, Groharjevo štipendijo pa slikar France Berčič. Združenje je na škofjeloškem gradu odprlo likovno razstavo del svojih članov.

ŠKOFJA LOKA

Mesto pod Lubnikom je dobilo nov gasilski dom na Trati. V novi stavbi so poleg gasilskih prostorov tudi prostori centra za civilno zaščito in odbora za družbeno samozaščito.

SLOVENJI GRADEC

Umetnostni paviljon je v sodelovanju z Narodno galerijo v Ljubljani pripravil retrospektivno razstavo del kiparja Franca Bernekerja, katerega 110-letnico slavimo letos. V katalogu, izdanem ob tej priloiki, je dr. Špelca Čopič takole opisala doprinos slovenjgraškega rojaka k slovenski kulturi: „Franc Berneker je bil pomemben razvojni člen slovenskega kiparstva zaradi svoje umetniške kvalitete, s katero je dosegel v kratkem času lepo stopnjo realističnega kiparstva“.

ŠOŠTANJ

Več kot sto krajanov, starejših od 70

let, se je zbralo na tradicionalnem srečanju, ki ga vsako leto prirejata v skupni režiji krajevna skupnost in Rdeči križ. Kulturni program so oblikovali pevci mešanega zbora šoštanjskih upokojencev in mladinska folklorna skupina pod vodstvom Dragice Lebar. K prijetnemu večeru ob dobro obloženih mizah sta prispevala tudi harmonikar Hliš in kitarist Šoln.

TRBOVLJE

Zaradi velike porabe premoga v prvih tednih letos so morali rudarji v slovenskih rudnikih delati tudi ob sobotah in nedeljah. Nakopali so okoli šest tisoč ton premoga dnevno, kar je precej, saj zaradi hudega mraza niso delali dnevni kopi. Večino premoga so dobavili termoelektrarni Trbovlje, kjer sta obratovala oba kotla. Kljub velikemu naporu slovenskih knapov, da bi omogočili normalno obratovanje elektrarn, pa so tehnične nepopolnosti povzročile izpad nekaterih kotlov, tako da je ponekod po Sloveniji prišlo do nevšečnih redukcij električnega toka.

VELENJE

Gorenje je lani izdelalo rekordno število gospodinjstvih aparatov — 2.765.735. Tak obseg proizvodnje je predvideval sanacijski program, ki so ga sprejeli lani, ko se je podjetje znašlo v težkem položaju. Fizični obseg proizvodnje se je povečal za 16,6 odstotkov, izvoz pa za 12 odstotkov. Povečala se je tudi produktivnost in to za 16 odstotkov. Letošnji načrt predvideva še večjo rast proizvodnje ob enakem številu zaposlenih. Zato bodo delavci morali opraviti deset dodatnih delovnih dni, en dan pa bodo delali udarniško, se pravi zastonj.

brez strahu, brez (ob)sodb in diskvalifikacij, zasramovanj, sumničenj in podtikanj kogar koli in za kar koli. Le tako je odprta (naša skupna) pot v prihodnost; vse drugo je temà, strah in sovraštvo.

Spomenka Hribar

DELO-KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 22. nov. 84/8.

DELO: OB NEKI POLEMIKI

Spomenka Hribar zapiše, da lahko ceni *samo tisto zmagó, ki je bila pridobljena v tragičnem spopadu znotraj samega naroda — kar je tudi bila — a to se mora priznati tudi kot svojo lastno krivdo. Sicer vsi „premaganci“ postanejo prej ali slej neke abstraktne točke, ki so bile pač nujno potrebne, da se je sploh lahko zmagalo — a ljubiti take zmage ni mogoče, ker ni kaj spoštovati, ne kaj obžalovati.*

Je rešitev.

Toda rešitev ni Rešitev, ki bi začejala na zanikovanju! Kakor se ne moremo delati, kakor da NOB ni bilo, se tudi ne moremo delati, kakor da poboja na Rogu ni bilo! Svojo zgodovino si moramo odpreti. Ključ do teh zgodovinskih vrat pa ni iskanje krivca, zavedajoč se svoje edine Resnice in Pravice, temveč je to ključ premisleka, zgodovinske poti naroda. In če se kot narod ne bomo „naučili“ objokovati vse naše žrtve, tega „ključa“ ne bomo nikoli našli.

Jasna in pogumna zavest bi zmogla ne le priznanje tega zločina kot zločina, temveč bi zmogla tudi to, da bi ti množični grobovi, kjer koli že so, postali eno od svetih mest na naši zemlji, dostopni ljudem, da jih obiskujemo — če ne že to, da se te žrtve prekopljejo in dostojno pokopljejo, kakor je to primerno na-

ši civilizaciji in kulturi. Ne zato, ker so bili domobranci, ampak ker so bili ljudje. Mrtvi so mrtvi, drugega „zanje“ pač ni mogoče storiti. Dostojni pokop bi bil do-god-ek za nas, žive; z nami bi se do-god-ila bistvena sprememba naše zgodovinske biti, saj bi bili sposobni sprave s smrtjo in s svojo lastno zgodovino.

Da bi že enkrat nehali sektašiti med mrtvimi!

Sredi Ljubljane, v njenem srcu, bi moral stati obelisk, k bi kričal v nebo o tragediji malega naroda, ki je v boju za svoj obstoj po nedoumljivi človeški usodi postal obenem svoj lastni krvnik in kaznovavec. Na tem obelisku naj bi preprosto pisalo: „Umrli za domovino.“ Res so vsi umrli za domovino. Vsak za svojo ljubljeno, izsanjano. Mi pa smo ostali. Torej smo mi, vsi mi in vsak med nami, dediči tega hrepenenja in žrtvovanja. Če kot narod nismo zmožni vzeti nase vsega tega trpljenja kot trpljenja našega naroda, tedaj tudi nismo sposobni končati državljanske vojne, ki nas je zdesetkala.

Prvo dejanje narodne sprave je priznanje te krivde, te naše velike krivde. To bi bil prvi korak k narodni spravi v najbolj polnem smislu besede.

DELO-KNJIŽEVNI LISTI, Ljubljana, 22. nov. 84/8.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: NAGAJANJE PRI PREGLEDIH JUGOSLOVANSKIH CARINIKOV

Številni jugoslovanski zdomski delavci in drugi turisti, ki so hoteli za božične praznike skozi Avstrijo v Jugoslavijo, so bili 21. decembra zvečer in 22. decembra prisiljeni na

avstrijsko-jugoslovanskih mejnih prehodih izredno dolgo čakati. Na Podkorenu so celo soboto čakali v vrsti po šest ur, v Šentilju pa isto *(dalje na strani 33)*

france bevk

kaplan martin čedermac

to osrednje bevkovo
delo je bil odziv na
fašistično zatiranje
beneških slovencev

Italijanska oblast v Beneški Sloveniji je prepovedala rabo slovenskega jezika v cerkvi in celó verouk v domačem jeziku. Ta prepoved je mučila Martina Čedermaca, šestdesetletnega kaplana v Vrsniku. Zato je naložil zvečer slovenske katekizme v nahrbtnik in jih s sestro odnesel v cerkvico sv. Mihaela.

Na pokrovu velike skrinje je stala starinska soha svetega Petra z odkrhnjeno desnico. Čedermac jo je postavil na tla in dvignil pokrov. Nekaj kovinastih svečnikov, dve podobi z rabitimi šipami in pisana šara. Upognil se je, izpraznil skrinjo, naložil knjige na dno, a nanje razbiti podobi, svečnike in ostalo. Na pokrov je zopet postavil soho svetega Petra.

Vzravnaval se je, si otepel prašne roke in se oddahnil. Pogledal je Katino, ki je stala ob strani s svetilko v rokah, vsa bleda, brez sape, z velikimi očmi.

Položil si je prst na usta, a ni rekel besede; Katina mu ni odgovorila, a je razumela, oči so mu pritrdile.

„Počakaj!“ je zašepetal, ko je hotela oditi po cerkvi.

Pokleknil je pred oltar in sklenil roke.

Katina je pokleknila poleg njega, svetilko je postavila na oltarno stopnico.

Svetloba je oblivala le spodnjo polovico sten, sveti Mihael je bil ves v skrivnostnem mraku. Gospod Martin je strmel vanj, oči so se mu ustavljale na hudičku in na beli duši, ki sta se tehtala.

Iz preobčutljivosti so se mu venomer porajale misli in ga motile v molitvi. Saj s tem ni oskrnil cerkve, saj je vse božje. Kam naj bi sicer skril? Tu ne bodo brskali . . . In če zve don Jeremija, ga zaradi tega ne bo pestil; povedal mu pa ne bo.

Saj je smešen v svoji skrbi. Pa ga je že zopet motilo in mu ni dalo miru . . .

Zdrnil se je iz misli, došepetal molitev in se glasno pokrival.

Nista se vračala po isti poti, po kateri sta bila prišla. Odšla sta po drugi strani kuclja, na kolovoz, ki je vodil mimo raztresenih, v temi spečih kmetij.

Niže, na položnem obronku, se je od kolovoza cepila široka steza, ki se je po strmi rebri spuščala proti Krnici. Zavila sta nanjo, prešla strme vzpetine, se pretaknila skozi goščavo hrastovja in obstala nad neko strmino. Steza se je vila v nižavo, kakor da vodi v prepad.

Čedermac je sédel v suho travo. Katina je počenila poleg njega, svetilko je postavila za deblo košatega drevesa.

Pot ju je bila utrudila. Noč je bila mirna, tiha, zrak oparen; debele kaplje potu so jima stale na čelu.

Bilo je prijetno v tisti višini. Kadarkoli je gospod Martin prihajal v Krnico ali se vračal domov, se je ustavil na tem mestu. Vselej podnevi, ponoči še nikoli.

Napeto se je oziral v nižavo, kakor da bi v temi hotel zagledati svojo rojstno vas. Ni je razločil, pretemno je bilo, slepila ga je svetilka.

Videl jo je s svojimi duševnimi očmi. Ležala je kakor v velikem prgišču, ki je leglo na pobočje Mije. Od treh strani so jo zapirali obronki, odprta je bila le proti vzhodu. Zemlja nerodovitna, siromašnejša kot drugod. Delila jo je struga hudournika, ki se je le ob velikem deževju napolnila z vodo. Tedaj so umazani valovi divje drli v nižavo in se stekali v Nadižo. Boren studenec za vasjo je dajal vode le v jeseni in spomladi. Sredi vasi je stal globok vodnjak, nad njim kapelica s kamnitim kipom svetega Roka. Ob ozkem klancu sedem hiš, med njimi njihova, Pirhova, s sivo streho.

Zdelo se mu je, da jo kljub temi razloči s te višine. Le streha je bila nova, a vse drugo nespremenjeno, tako kot za njegovih otroških let.

Pred njim je živo stalo vsako drevo, vsak grm, vsaka skala. Duh po starini, po preprostosti, ubožtvu in domačnosti.

Hiša v eno nadstropje z lesenim mostovžem, ki je počrnel gledal na široko, obzidano dvorišče.

Na zunanji steni nad klancem je bila nekdanj naslikana Mati božja. Podoba je bila že odpadla z ometom, ostala so le velika Marijina stopala in zgoraj Jezuščkova glava. Kako so mu nekdanj tisti ostanki, ki jih je gledal in v duhu sestavljal celotno podobo, drastili domišljijo!

Sredi dvorišča je stala pritlikava lipa; bila je stokrat okleščena, a se je vedno znova razrasla, raztezala košate veje in širila hlad in senco. V njenem zelenju se je kot otrok skrival s svojim bratom in sestrama, Perino in Marico; Katine takrat še ni bilo . . .

Kadarkoli se je spomnil sester, je izšepetal očenaš za njuni duši. Perina se je bila še mlada omožila, Marica je bila odšla za deklo v uršulinski samostan. Umrli sta istega leta.

Zdelo se je, da smrt ne bo več zapustila njihove hiše. Oče — suhljat, žilav kot dren — je bil nekega dne odšel v Čedad, na poti je v vročini omagal in čez nekaj dni izdihnil.

Takrat je bil Čedermac že odpel novo mašo, a Katini, ki se je zadnja rodila, je bilo pet let. Oče mu je bil nekoliko tuj; molčeč, vase zaprt človek, ki se ni rad odklepal niti svoji ženi, kaj šele otrokom. O da, mati je bila sinu vsa bližja po duši in po srcu.

Nanjo je zmeraj mislil s sladkostjo, obenem s trpkobolečino, ki mu je porodila vzdih. Stara, zelo stara, kmalu ji bo devetdeset let; lasje so ji bili beli kot sneg. Videval jo je pogosto, prej vsak dan od jutra do večera, ni se zavedal, kdaj se je postarala.

Podoba njene mladosti se mu je neopazno zbrisala. Na sliki, ki je visela v izbi, mu je bila nekam tuja. Ali ni bila zmeraj tako zgrbljenih lic, tako sivih las kot zadnja leta? In tako predirnih oči, ki so ji dobrotno, a obenem ostro, uporno strmele izpod širokega čela?

O da!

Gospod Martin se je grenko nasmehnil in se ozrl po Katini. Sedela je na petah, stuljena v dve gubi; tudi ona se je bila nekam zamislila . . .

Znova se je zastrel po pobočju, kakor da v temi išče pašnikov, ki vise v strmini. Pasel je koze in se brez konca potepal pod košatimi kostanjmi. Toplo, nežno, kakor daljen odmev pastirske pesmi, se mu je dotaknilo duše.

Za brdom, ki se oblastno vzpenja na nebo in zastira zvezde, leži Sušje. Tja je hodil po dvakrat na teden, da ga je sivolas kaplan poučeval v italijanščini . . .

Prihajal mu je spomin za spominom, prizor za prizorom, vsak je bil povezan s kakim drevesom, s kako skalo v tistem bregu.

Strma steza, ki ob hudourniku na bližnjico vodi v dolino. Ista še danes, kot je bila nekdanj, obrasla z grmovjem, posuta z debelim gruščem, nič se ni spremenila. Po nji ga je spremljala mati, ko je z očetom odhajal v čedadske šole. Ob cesti, pod hrastom, ki so ga šele pred leti posekali, ga je bila mati objela in se razjokala: „O Martinac, ubožec moj!“ Pretreslo ga je, stisnilo za srce, da je tudi on zahlipal. „Pa ga pelji domov!“ je zarlenčal oče. Mati je premagala jok, se nasmehnila in se opotekla v breg . . .

Ob tem spominu mu je po toliko letih stopila solza v oči . . . Bil je nenavadno zmešan; že ves večer mu je bilo, kakor da mu melje srce. Na skrivaj si je obrisal solzo. Vzdihnil je in se preplašen, kakor prebujen iz spanja, ozrl okrog sebe.

Pogledal je na uro. Predolgo se je zasedel.

„Katina, zdaj pa le! Pozno bo!“

V medli, migetajoči svetlobi sta stopala navzdol, v temo, kakor da se spuščata v črno brezno.

Mati je ležala v gorenji kamri. Temen, nizek prostor z lesenim stropom in tremi okni.

Kadarkoli je Čedermac stopil vanj, ga je obšel močven val težko opredeljivih občutkov. Da, res, z leti se tu nič ni spremenilo; še predmeti kakor da se niso postarali. Ista postelja kot nekdanj, ista mizica, klop in stenska omarica. In na stenah iste očrnele podobe s strmečimi očmi svetnikov. In duh po starini, črvojedini in plesnobi. In še po nečem drugem, skrivnostnem, kar ga je spominjalo na polja, na senožeti, na gozdove in na živino, na vzdihne in molitve, na telesni in duhovni obraz tistih ljudi in tiste zemlje. Ko je bil še dijak, je vsake počitnice prebil med temi stenami.

Bolniška postelja je stala v kotu poleg stenske omarice. Na mizi so stale stekleničice, kozarec vode in prazna skodelica. In odprta mašna knjiga z velikimi črkami, na nji so ležali naočniki.

Kazno je bilo, da se bolnica še vedno muči z branjem. Bleda in izsušena je ležala pod odejo, obraz ji je bil kot zgubana kepa starosti. Le sive oči, ki so ji mežikale izpod čela, so bile še zmeraj polne ognja.

Zagledala je sina in ni mogla prikriti začudenja in strahu.

„Martinac! Ob tej uri? Ali je kaj hudega?“

Martinac! Tako ga je klicala, ko je bil še otrok. In še

pozneje. Kadar je stal pred njo, je bil res kljub svojim sivim lasem še ves otrok . . .

Ah, ne, saj nič ni! Kaj naj bi bilo? Opravek je imel v bližini, pa je stopil k nji. Zakaj bi takoj mislila samo na hudo?

Posilil je nasmeh in z dolgimi koraki stopil do postelje; stisnil ji je suhe, žilnate roke, ki so ji kot mrtve ležale na odeji.

„Ne vznemirjajte se!“

„Saj se ne,“ je rekla. „Res ne!“

Njen nasmeh je bil truden, a lep, svetel, iz dna duše. Vznemirjenja tudi s tem nasmehom ni mogla skriti. Šele prejšnji dan je bil pri nji. A moralo se je zgoditi nekaj

molčala sta in se gledala.

posebnega, da jo obiskuje na soboto, v noči. Oči so ga nemo vpraševale; ni je mogel varati.

Sedel je k postelji.

„Ali vam je slabše?“

„Ne, ne! Kdo ti je to rekel? Prav taka sem, kot sem bila. Kdo ti je to rekel?“

Ne, saj mu tega nihče ni rekel, lahko mu verjame. Le tako se mu je zdelo . . .

Z bistrim očesom je opazil, da je mati nenavadna. Ne le zaradi strahu in začudenja nad njegovim nepričakovanim prihodom. Ni govorila čiste resnice, ko je rekla, da je taka kot po navadi. Kazno je bilo, da ji nekaj razburja dušo in se ji nemir izraža še v izsušenih rokah . . .

Molčala sta in se gledala.

Kolikokrat sta se tako molče gledala v oči in se tiho smehljala! To ni bilo nič izrednega. Pogosto sta bila tudi vznemirjena, ne da bi določno vedela zakaj. Občutki so se jima prelivali med seboj kakor barve na večernem nebu. Življenje je bilo spletlo med njima na tisoče vidnih in nevidnih vezi. Težko bi bilo reči, kateri izmed njih je bolj navezan na drugega.

Čedermacu je mati potešila moško hrepenenje po ženski negi in ljubezni.

Tudi ona je doživela marsikatero razočaranje v življenju, šele ob njem se ji je do konca utešilo srce. Sto vezi jo je priklepalo na dom, a se ji je po moževi smrti zadržala domača hiša strašno pusta in prazna. Ko se je oženil starejši sin, Bepac, je bila odveč, vodstvo gospodinjstva ji je zdrkniko iz rok, a nji je bila skrb življenjska potreba. Tedaj se je s sedemletno Katino zatekla k sinu. To je bilo že zdavnaj, že več kot trideset let je od tega.

V letih, ki so sledila, sta se do dna spoznala; pogosto

sta isto mislila, isto čutila. Kadarkoli so ga mučili dvomi, jo je vprašal za svet. Zajemala je iz globokih izkušenj, zmeraj je našla pravo pot.

Poslednja leta je bila hudo oslabela; le s težavo se je vlačila okrog, a svoje oslajenosti ni hotela priznati.

Pred letom je bila nenadoma legla in začela siliti od hiše. Upiral se je: pri njem naj ostane, s Katino ji bosta stregla, saj bi bilo sramotno — a se ni hotela vdati.

Nikoli ni izrekla kake neprehtane besede, ni poznala vrnitve. Morda je slutila, da bo dolgo ležala in mu ni hotela biti v napotje. Na tihem se ji je vsa leta tožilo po domu, v katerem je preživela svoje najlepše in najbridkejše ure. Doma je imela izgovorjen kot; vsa leta ga ni uživala, zdaj bo tam umrla.

Pri njem ostane Katina, revica, nekam čudaška in nepreračunljiva — kam naj se sicer dene? Vzgojila jo je za naslednico, zato se njegovo življenje po materinem odhodu na zunaj nič ni spremenilo.

Vendar je bolnica še v postelji leže noč in dan skrbeli: „Ali ti Katina v redu postreže? Saj me ne pogrešaš prehudo?“

Da, da, vse je v redu, nič naj je ne skrbi.

In vendar ni bilo tako kot nekaj. Tega ni mogel povedati, to je samo čutil.

Katina se je trudila, da bi prevzela tudi materino skrb. Kako nebogljeno, smešno, brezplodno je bilo njeno prizadevanje!

Noči, v katerih ni mogel spati; rad bi bil stopil v materino sobo in ji razodel svojo glodajočo misel. Saj mu ni vedela vselej pomagati, a ga je vsaj razumela.

Kakor kruha je potreboval duševne vezi s kakim človekom. Obiskoval jo je, da sta drug drugemu potožila in se razgovorila. Prihajal bi bil še pogostje, a se je mati odločno uprla.

„Nisi več mlad, da bi vsak dan letal po strminah . . .“

Da, govorila je resnico, mlad ni bil več, to je čutil . . .

Sedel je ob njeni postelji, a sive, ostre oči so neumorno odkrivala najrahljši vzgib njegove duše.

„Kako da je prišla tudi Katina?“

„Tako,“ je pogledal v steno. „Spremila me je.“

Ni ji mogel lagati. Saj zato je tudi prišel, da ji pove. A kako naj začne?

Glas se mu je tresel in mu zdaj pa zdaj umiral.

Kako strahotno se je zavzela! Vendar je opazil, da ni bila čisto nepripravljena. Bilo mu je jasno, odkod nemir, ki ji je trepetal še v prstih.

„Pa zakaj? Zakaj?“

V izbi je bilo soparno, zadušno; Čedermacu je mrzel pot stopal na čelo.

Dvignil se je in vznemirjen stopil od stene do stene. V tistem trenutku bi bolnici ne mogel gledati v obraz. In vendar mu ni ušlo, kako so se ji ustnice bolešno napele in kako sive oči gledajo za njim.

„Torej je res? Že so bili prinesli okrog, a nisem mogla verjeti. Martinac, slišiš, nisem mogla verjeti . . . Ali je res?“

Bilo je, kakor da ji od dušne stiske ostaja glas v grlu, slišati je bilo le težko umljivo šepetanje . . .

Ošinil jo je z bežnim pogledom in prikimal. Nato je bilo nekaj časa vse tiho, slišati je bilo le korake po podu.

Čez čas se je Čedermac ozrl — mati je bila zamižala, trdo zamižala, ležala kot olesenela. Tako jo je videl prej le dvakrat v življenju, vselej takrat, ko se je zatopila v svojo najglobljo žalost. Kakor da se je vsa potuhnila vase, v najskrivnejši kotiček srca, in trpi. Izpod trepalnic ji je pritekla solza in se ji samotna zalesketala na zgubanem licu.

Vznemiril se je, grenek očitek mu je kanil v dušo. Ne bi ji smel s tem obteževati srca.

Pa saj bi bila tako izvedela. Saj ji je bilo že prišlo na uho. Novica se je širila kot požar. Tega bi ne mogel preprečiti. Tega bi nikomur ne mogel prikriti.

Poznal je njene občutke. Prizanesljiva nasproti človeškim slabostim, a obenem tako globoko verna. Ne, niti z najrahljšo mislijo ni kdaj podvomila. Vse, kar je bilo v najrahljši zvezi z vero, do skromne podobice v mašni knjigi, ji je bilo nedotakljivo in sveto.

Tako je vzgajala tudi njega.

Obšlo jo je začudenje, ji kot z ognjeno iglo prebodlo srce.

„Mati ne vznemirjajte se!“ je rekel proseče in stopil do nje. „To vam le škoduje.“

Odprla je oči in se medlo nasmehnila.

„Martinac, saj ne bomo razumeli,“ ji je tožeče prišlo

čez ustnice. „Saj ne bomo nič razumeli. Kaj praviš? Kako smo to zaslužili? S čim smo se pregrešili?“

Poizkusila je dvigniti roke, da bi jih sklenila, a so ji kot brez moči zopet padle na odejo.

Molčal je.

„Bog, ki je vsem enak oče, tega ne bo dopustil.“

„Bog tega ne bo dopustil,“ je Čedermac brez misli ponovil za njo.

„Saj sveti oče tega ne bodo dopustili. Nadškof tega ne bodo dopustili . . .“

„Ne, sveti oče tega ne morejo dovoliti. Nadškof tega ne morejo dovoliti . . .“

Pod vtisom vročih materinih besed je to v tem trenutku samemu sebi verjel. Dvom, ki ga je obšel še na poti, mu je kopnel.

Rahlo pomirjen, na videz miren, je zopet sédel k postelji. Ni mu bilo do smeha, le zaradi matere se je nasmehnil.

Tudi mati je bila videti pomirjena, kakor da so jo potesile izgovorjene besede. Gledala ga je z milobnim izrazom v očeh.

„In kaj boš storil jutri, Martinac? Kaj boš storil? Jutri je nedelja . . .“

Zdrznil se je; besede so ga zadele v najboljčutljivejši živec. Da, jutri je nedelja. Še nekaj ur je do jutra. Prej je odganjal misel na to, zdaj mu je pekoče legla na dušo.

„Ne vem,“ je vzdihnil. „Nič se nisem zavezal, a vendar ne vem, kaj naj storim. Kaj mi svetujete, mati?“

Zopet se je umaknila vase in za nekaj trenutkov zaprla oči. Nato so ji besede počasi, kakor kaplja za kapljo, prišle čez ustnice.

„Ti že veš, kaj moraš storiti,“ je rekla skoraj tiho. „Stóri, kakor veš, da je Bogu všeč. Ne maraj za drugo! Kar je Bogu všeč . . .“

Pripognil se je, da bi ji poljubil roko; le dvakrat v življenju ga je obšla taka želja, ko je bil najgloblje prevzet. Umaknila mu jo je . . .

Verjel je, da se je že do konca odločil, da ve, kaj bo storil . . .

Bilo je že pozno, ko sta se Čedermac in Katina v nagli hoji znojna in utrujena vrnila v Vrsnik. Svetilko sta bila ugasila že pred vasjo, ki je ležala tiha in mirna; hiše so spale, nikjer glasu, noben pes ju ni oblajal. Le iz zadnje bajte pred cerkvijo je bilo slišati trkljanje zibeli po podu in dremavo, polglasno uspavanko.

V temi sta dosegla kaplanijo.

Čedermac je odklenil, Katina je prižgala luč v izbi.

„Zdaj pojdi spat,“ ji je rekel. „Saj moraš biti trudna.“

„In ti?“

„Ne! Mene le pusti! Ne skrbi!“

Bil bi rad sam s seboj, v tihoti, ko ni slišati nobenega glasu v hiši.

Ob odhodu iz Krnice je bil že do konca odločen, a po poti so ga začele trapiti drugačne misli. Bila je ena sama pot, tega se je dobro zavedal; toda vedno huje so ga obhajali strahovi, iskal je še drugih izhodov. Kamor je pogledal, so zijali sami prepadi, nič kot prepadi . . .

V večernih urah, ob svitu petrolejke, mu je bila izba zmeraj posebno ljuba. Predmeti so oživeli; njihove sence so rahlo trepetale na stenah. Kadarkoli ga je zažejalo po popolni samoti, se je rad zatekal vanjo. Zatopljen v kako knjigo ali v svoje misli, je v kratkih poletnih nočeh kdaj pa kdaj pričakal zarje.

To noč mu ni bilo do knjige. V teh trenutkih se ni mogel vdajati duševnim užitkom. „Sóri, kakor je Bogu všeč . . .“ Besede, ki so ga spremljale vso pot in so mu zdaj potrojeno šumele v ušesih.

Grenko se je nasmehnil. Mati ni vsega slutila. In prav je bilo, da ni vsega slutila; le še huje bi ji obtežilo srce.

Odločiti se je moral do maše. Vedel je, da bi ne mogel zaspati, četudi bi legel. Telo mu je bilo izmučeno, strahotno izčrpano, da bi se najrajši zgrudil in obležal, toda duh mu je bil bolešno buden. Od nespečnih ur prejšnje noči ga je ščemelo in žgalo v očeh.

„O!“

Sesedel se je in zatisnil veke, kakor da hoče zbrati misli, podoživeti občutke zadnjih dveh dni.

Misli ga niso ubogale; izmikale so se mu, kakor da ga moti zlodej, ki noče, da pride na jasno. Občutil je vročico in se zdrznil. Kaj je z njim?

Dvignil se je in stopil do okna. Da bi si ohladil vroče čelo, ga je pritisnil na šipo. To mu je dobro delo.

Pogled mu je splaval v temo. Z napetim zanimanjem, kakor da se hoče s tem pomiriti, je opazoval noč. Listje

latnika, tenke veje dreves — kakor iz črnega papirja izrezljana senčnata podoba, prilepljena na sivo ozadje. Skozi zelenje se je kot skozi mrežo svetilo zvezdno nebo. In vse je bilo tako zelo tiho, tako zelo mirno. Tu pa tam se je zganil le kak list, slišal je tikanje ure v žepu. Obrisi stebel, motna podoba poletne noči, čelo na hladni šipi . . .

Za trenutek mu je bilo, kakor da plava v praznini brez vsake misli, brez slednjega grenkega občutka. Tiho, narahlo, dobrotno so se mu duše dotikala leta, ki jih je preživel v tem bregu . . .

Čas, ko je bil po treh letih kaplanovanja pri fari zaprosil za službo v Vrsniku. Bilo mu je toplo pri srcu, a hkrati ga je plašila samostojnost.

sesedel se je in zatisnil veke.

Vrsničane je poznal, saj jim je bil sosed: nekam trdi, vase zaprti, ponosni ljudje, ki jim zlepa ne storiš kaj po volji. Prejšnji kaplan, stavec, jim je vlival spoštovanje s svojimi sivimi lasmi, sključeno postavo in življenjsko izkušnostjo. Da, saj je bil ves goreč kot plamen, a še tako zelen, tako neizkušen, ki mu bodo merili vsako kretnjo, tehtali vsako besedo.

Ni ga plašilo, da je bila duhovnjica majhna in uboga, na to še mislil ni; tudi ga ni bilo strah raztresenih, oddaljenih kmetij pod Mijo . . .

Kakor v mnogih stvareh, v katerih so ga mučili dvomi, je tudi tedaj odločila mati. Naj zaprosi, mu je rekla. Bližu mu bo; vsako nedeljo pride v Vrsnik k maši.

Bojazni se mu niso uresničile. Poznal je hribovce, kakor je poznal sebe, znal je ravnati z njimi. Prodril jim je v duše; njihova slaba nagnjenja so mu bila kot na dlani, poznal je njihove radosti in bridkosti. Ob nedeljah se je njegova izba spremenila v javno pisarno. Bral je pisanja, ki so jim prihajala od oblasti, odgovarjal po laško, sestavljal prošnje, dajal nasvete. Njih srca si je pridobil s pesmijo; cerkvi je kupil orgle, stare pesmi, nedeljo za nedeljo enake, so se umaknile novemu, ubranemu petju.

Ne, ne, vsa ta leta tudi niso bila popolnoma brez bridkosti. Zadevale so ga drobne nevšečnosti, neuspehi, ki so mu pogosto težili občutljivo srce. Saj si nikoli ni domišljal, da je pridobil vse ljudi. Marsikateremu izmed njih je gorela v očeh tiha upornost, ki se ni upala v besede; po vojni pa jim je legla tudi v duše, beseda je postala drzna, ni se plašila odkritega nasprotovanja.

Kovač Vanc Rakar je vsako nedeljo stal za cerkvenimi vrati, na ustnicah mu je igral tih posmeh. Ni bila samo njegova boleštna domišljija, razločno mu je bral v očeh: „Le govori, le nateguj besedo, kdo ti še verjame, ki si blagoslavljal topove!“ Saj jih ni: Bog mu je za pričo: preklinjal jih je. Jezus, saj je vedel že brez tega, da je siromaštva nič koliko in da se je nagradila cela gora krivic, se nateklo celo morje ponižanja. Sam je to okusil več kot enkrat in težko mu bo pozabiti.

Čemu se tedaj obračajo zoper njega? Kdo naj to do konca razume? On ne more. Vedel je, da tega ne ozdravi nobena, še tako modra beseda. Nobena! Vsak napor bi bil udarec v vodo.

Let trpljenja in ponižanja, ki so vtisnili pečat telesom in dušam, ni mogoče izbrisati. Ne, ne! Čas neizmerne tišine, ko se je upor zopet umaknil v duše in v oči. Trpka misel je plaha in zastrahovana tičala v zasedi. Ni umrla, misel ne more umreti; le potuhnila se je in čaka svoje ure . . . Morda on tega ne bo več doživel; in si je tudi želel, da bi ne doživel. Hotelo se mu je miru, ne boja . . .

Za cerkvijo je stal nagrobnik, ki je počrnel, s pobledelemi črkami gledal proti vzhodu. Pod vzravnano zemljo, pod gladko, steptano rušo so ležali zemski ostanki njegovega prednika, ki je do zadnjega diha služil Gospodu. Le malo, pa bi izdihnil pred oltarjem. Poleg njega bo nekoga dne stal nov kamen z napisom: „Tukaj počiva Martin Čedermac . . . Pokoj njegovi duši!“ Pokoj njegovi duši . . .

Za vrtom je zavpil skovir in mu pretrgal misli.

Sklenil je roke na hrbtu in z naglimi koraki stopil po izbi, dolga senca se je lomila pod stropom. Misli so se mu znova vračale, a se mu niso mudile pri spominih; mučile so se s sedanjostjo in ga polnile z bridkostjo. Bile so vse zmedene in zbegane, poskusil jih je urediti. Le počasi jih je nizal v smisel. Preglednost in urejenost no-tranjosti ga je pomirjala in mu viivala novih sil . . .

S kakšno mirno odločnostjo je bil odklonil podpis. Kakor da bi rekel vsiljivemu krošnjarju: „Ne, ne kupim tega sleparskega blaga; nečem ga, z bogom!“ In se ni kesal, tudi ta trenutek bi ne mogel storiti drugače.

„Vi se upirate oblasti?“ Orožniški poročnik se ni zavedal, kako dobro je bil merjen ta stavek, sicer bi bil še nadalje brenkal na isto struno.

Pa je bilo nekaj drugega, s čimer oblasti ne računajo, močnejše kot besede. In vendar, vendar — to si je ta trenutek odkrito in mirno priznal — ga je stalo obilo no-tranjega boja.

Upornik? Da, prvič v življenju, če je to mogoče imenovati upor.

Bil je mirne nravi, vsaka prevratnost mu je bila tuja, celo zoprna; nikoli, niti v mislih, se ni upiral oblasti. V domači hiši je kraljeva podoba visela na častnem mestu; njegova mladost je bila prenasličena junaških zgodb iz bojev za osvobodjenje Italije, navduševal se je za Garibaldi. Leta šolske vzgoje in meseci vojaške službe.

V poznejših letih je čez vse to legla marsikatera senca, a je vendar zmeraj dajal cesarju, kar je cesarjevega. Čemu tedaj cesar zahteva, kar je božje?

Stal je sredi izbe in stiskal pesti, kakor da se prepira s svojo sencno na steni; nehote mu je kletev ušla čez ustnice . . .

Zavedel se je in se zmedel, kakor da se je preplašil glasu, in se v strahu ozrl okoli sebe. Pogled se mu je uprl v Križanega v kotu, po čigar starinskem lesu se je razlival trepetajoči sij svetlobe. Priklonil se je kakor iz globoke skrušenosti in se pokrižal.

„Gospod, moj Bog!“ mu je prišlo iz dna duše. In še dvakrat: „Gospod, moj Bog! Gospod, moj Bog!“

Sedel je. V zvoniku je odbilo tretjo uro . . .

Koliko časa je tako sedel? Morda le nekaj minut, morda dlje! Nepremičnost, v kateri je bil pozabil celo na tobačnico, ga je znova pomirila. Čemu si toliko trapi dušo?

In vendar mu še zmeraj ni dalo miru, duh mu je neumorno grebel v nove globine. Iskal je novih ugovorov; takih, ki bi ne potekali zgolj iz njegovega verskega čustvovanja.

Ni jih bilo težko najti. Čustva, ki bi jih ne znal jasno izraziti; javno izpovedati bi jih tako nikoli ne smel. Vsa leta jih je nosil v sebi in jih skrival, kakor dekle plaho in sramežljivo skriva svojo ljubezen.

Kako bi že to imenoval? Zavest narodne posebnosti, ponos rodu, ki je v stoletjih pobledelel, a nikoli popolnoma ugasnil. Ustno izročilo, bajke in pesmi; vse, kar se kot sladka melodija dotika srca in duše.

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se krog domovine . . .
kamor stopi mi noga — na tvojih sem tleh . . .
kamor nese me jadro — na tvojih valeh . . .
kamor hoče srce — pri svojih ljudeh . . .

(oton župančič)

anglija

Pristnost prave pobožnosti se vedno kaže v pripravljenosti pomagati potrebnim. Nekje so vsa naša srečanja, bodisi z mašo ali brez maše, vedno ogledalo naše pripravljenosti. Ako smo deležni več strežbe in postrežbe, pomeni, da je med nami več pristne pobožnosti. Potem ugotavljamo in doživljamo že zelo staro in vedno novo psalmistovo spoznanje: kako lepo in prijetno je, če bratje bivajo skupaj! Na tem mestu želimo predvsem izraziti Bogu hvalo za vse, kar smo doživeli lepega ob božiču v Nuneatenu, Derbyju,

Da bosta držala skupaj, sta obljubila drug drugemu — Zinka in Ian v Keighleyju.

Rothwellu, Keighleyju, Bedfordu, Londonu in Rochdalu.

V preteklem septembru sta se v Keighleyju poročila Zajčeva Zinka in Ian Pilling. Obvari Bog ju v cveti . . . jima ponovno zapojemo! Molimo za vaju, draga Zinka in Ian, naj bo cvetje božjega blagoslova ljubezni med vama vedno žlahtno in mlado!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Božič je spet za nami. Na sveti večer je bila slovenska maša ob desetih zvečer kar lepo obiskana. Med navzočimi je bilo tudi nekaj nemško govorečih vernikov. Slovesnost Gospodovega rojstva je posebno povzdignil naš zbor, ki je dovršeno zapel naše božične pesmi.

Na Štefanovo smo imeli mašo ob štirih popoldne. Pri maši smo obhajali srebrno poroko g. Fani, po rodu iz Zagorja ob Savi, in g. Antona Häuschena, doma v Kostanjevici na Dolenjskem, ki sta se prav na Štefanovo pred 25 leti poročila. Postavila sta si lepo hišico v Wolfenu blizu Steyrja. Obljubila sta si, da bosta tudi v bodoče živela v krščanskem zakonu. Po maši smo se zatekli v naš Center, kjer smo se tudi „po domače“ veselili z jubilentoma. Svojemu veselju smo dali duška s petjem. Najprej so bile na vrsti božične, nato pa tudi narodne pesmi.

Ob devetih zvečer smo se zadovoljni razšli.

Ob novem letu smo dobili dosti snega in za njim je prišel mraz. Na praznik Razglašenja Gospodovega smo doživeli 17 stopinj mraza, naslednji dan pa že 27. Linz je bil ta dan najbolj mrzlo mesto v vsej Avstriji. V teh dneh doživljamo pravo Sibirijo. Sicer pa v dušah modernih ljudi vlada še hujši duhovni mraz kakor pa v naravi. Star slovenski pregovor pravi: „Kakršni ljudje — takšno vreme“. Mraz seveda tudi nekoliko vpliva na udeležbo pri božji službi, saj večina ljudi pride od daleč.

Malo pred božičem nas je zapustila ga. Iva Jerolinek, rojena Moric. Po rodu je iz Jesenic, vdova po diplomiranem inženirju Jerolineku, je živela 16 let v zdravniškem domu v Linzu. Ko so jo hoteli prestaviti v mestni dom za ostarele, se je odločila, da gre k svojemu sinu v Francijo. Bila je najstarejša Slovenka med nami, stara 84 let. Želimo ji lep življenjski večer. Pogrešali jo bomo, saj je zadnja leta redno prihajala k maši in v center. Kljub svojim letom je še vedno živahna in mladostna.

SALZBURG

Na tretjo nedeljo v decembru smo imeli prav lepo mašo, ki so jo oblikovali naši bogoslovci skupaj z g. Čukom. Po maši smo se zapeljali v semenišče, kjer smo dobili na razpolago lepo dvoranico v pritličju. Gospe iz Freilassinga so prinesle s seboj peciva, ga. Namestnikova pa je že doma skuhalo vino, da smo se najprej malo pogreli. Potem je sledila božičnica z recitacijami in petjem. Med programom se je skuhalo dodatno vino, g. Namestnik pa je postregel z mesom. Potem je nateg-

nil harmoniko in smo prepevali slovenske pesmi. Prav lepo je bilo in vsem lepa hvala za lep večer.

PREDARLSKA

Na dan svete Cecilije smo se Slovenci iz Vorarlberga *poslovlili od pevcev Marije in Janeza Toplaka*. Po sedemnajstih letih sta se za stalno vrnila domov na Štajersko. Vsa leta, ki sta jih preživela v tujini, nista pozabila na Boga, kar se danes na žalost dostikrat dogaja.

Vedno sta z veseljem prihajala k slovenskim mašam in s svojim glasom olepšala božjo službo. V decembru sta praznovala 30. obletnico poroke. Vedno sta bila pripravljena, pomagati ljudem v stiski. Za njun trud se jima je še posebno zahvalil gospod župnik, ki je z lepimi besedami zaključil poslovlilni večer.

Vse najboljše jima želijo Slovenci iz Predarlske kakor tudi cerkveni pevski zbor.

Nekaj dni pred svetim večerom je naš duhovnik Janez Žagar dopolnil *50-letnico rojstva*. V ta namen mu je predsednik Planinskega društva v imenu Slovencev izrekel zahvalo za trud in požrtvovalno delo med nami. Doris in Štefan sta mu podarila šopek rož in skromno darilo v zahvalo. Že več kot deset let opravlja svete maše, se vozi iz kraja v kraj in nam pomaga, da ostanemo Slovenci med seboj povezani. V šo-

Na poslovlilnem večeru Marije in Janeza Toplaka.

Skupinski posnetek z lanskega miklavževanja.

lah poučuje slovenski jezik našim otrokom. Z nami se trudi, da vera in slovenski jezik med našo mladino ne bi zamrla. Saj je človek brez vere kot svetilka brez luči. Kdor nima prave vere, ne more pomagati bližnjemu.

Še na mnoga zdrava in srečna leta in iskrena hvala!

Praznik Brezmadežne — Eden najbolj priljubljenih Marijinih praznikov je 8. december, praznik Brezmadežne. Marsikje imajo na ta dan akademije, kjer obnovijo obljubo in zvestobo do nebeške Matere. Tudi mi smo jo počastili na poseben način. Za začetek bogoslužja in med bogoslužjem božje besede so zaigrali otroci na harmoniko in piščalke. Zbor je zapel Marijin hvalospev *Moja duša poveličuje Gospoda*. Ljudje so prisluhnili, saj so otroci zaigrali zelo pristrčno. Tudi udeležba je bila večja kot ob drugih prilikah. Na koncu smo obnovili še posvetitev Brezmadežni in zapeli litanije. Za slovo pa še pesem *Marija skoz' življenje*, prošnja, da bi nam vedno stala ob strani in nas varovala vsega hudega.

Božični prazniki — Letošnje božične praznike smo obhajali brez snega — lepo in toplo je bilo. Za polnočnico smo se zbrali v prijazni kapelici v Hohenemsu, kjer se zbiramo že dolga leta. Čeprav je veliko rojakov odšlo za praznike domov, je bila kapela polna. Za božične praznike se še potrudimo, da gremo k polnočnici. Že zunanje okoliščine silijo človeka, da na ta dan gre v

cerkev, kjer ob petju in slovenski besedi podoživi skrivnost Kristusovega rojstva. Posebno v tujini je to še bolj prisotno. Lepo je bilo, da bi se na to spomnili večkrat med letom, ne samo za velike praznike.

Po maši je bila božičnica kar v kapeli. Otroci so nam z recitacijami približali lepoto božičnih praznikov. G. Magda nam je občuteno prebrala zgodbo kristjana, ki je ujet v sedanjih časih. Namesto da bi bil božič praznik Kristusa-Boga, pa je praznik obdarovanja in nakupovanja. Moderno poganstvo, ki se je razbohotilo med kristjani in potisnilo v ozadje pravi pomen božiča.

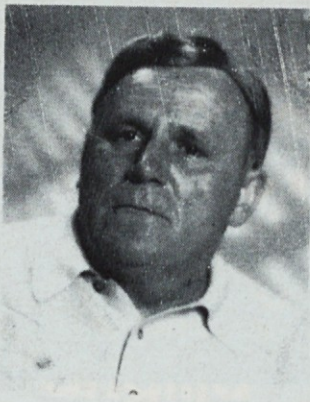
Naslednji dan, na sam praznik, je bila narava bela. Zapadlo je toliko snega, da je bilo pravo božično razpoloženje. Imeli smo še zorno in dnevno mašo, kjer pa se nas je zbralo manjše število. Doživeli smo ponovno globino vere in ljubezni, zaradi katere se je Bog učlovečil.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

V nedeljo po božiču je „Slomšek“ povabil svoje člane in prijatelje na *božičnico in družinski večer*. Zbrali smo se v Kultureel Centrumu in začeli s službo božjo, pri kateri je mešani zbor pod vodstvom g. Poldija Cverleta ubrano prepeval božične pesmi.

Po video-filmih iz našega družabnega in kulturnega življenja je bila

Pokojni Slavko Komac

skupna večerja, ki so jo pripravile naše dobre gospe. Posebno skrb sta tej večerji posvetila ga. Zinka in g. Stanko Revinšek. Njima in vsem ostalim iskrena zahvala. Odlično je bilo!

Tudi pri prosti zabavi je bilo prijetno razpoloženje. G. Poldi, Karel, Martin, Franček in Vinko so prijeli za glasbila in imeli smo spet pristno domačo godbo. Ob 10. uri zvečer smo si rekli: Z Bogom in vse dobro v novem letu!

Kako prijetno je, če bratje prebivajo skupaj!

Predsednik g. B. Žabot je pri pozdravnem nagovoru opozoril na nekatere probleme našega življenja v skupnosti. Bijemo boj, je rekel, za

Pokojna Kristina Kadivnik

našo mladino. „A tega boja ne bomo uspešno dobojevali brez *resnega sodelovanja* staršev. Osveščena mladina potrebuje *osveščene* starše. Roko na srce in priznajmo: v tej točki smo precej šibki.“ Tako opominja predsednik Slomška.

Osveščen in odgovoren kot človek, kot kristjan in kot Slovenec... Kdo še razmišlja o tem?! „To je nevarno“, pravijo. „Utegnete ti škodovati“. Tisti, ki opozarjajo na sodobne probleme, na zahtevo resnice in pravice, so „neprijetni ljudje, delajo zdravo, rušijo enotnost, ogrožajo mir, grešijo proti... ljubezni. Najbolje nič misliti, nič videti in nič vedeti ter živeti — kakor je zame osebno najbolje. Z javno blaginjo, z usodo slovenskega naroda, Evrope in vsega sveta naj se ubadajo tisti, ki so za to poklicani... Meni je tu dobro in amen!“

Na žalost je vse preveč takih „modrijanov“.

V nekem oziru imajo prav: Če bi Kristus bil tiho, ga ne bi križali, če bi Janez Krstnik ne bil neprijeten, mu ne bi odsekali glave, če bi škof v San Salvadoru ne bil *solidaren* s trpečim ljudstvom in se ne bi bojeval za resnico in pravico, ga ne bi streljali in če bi Složenin pel slavo Stalinu, bi se mogel danes kot bogat in slaven mož mirno sprehajati po moskovskih ulicah.

Kaj torej?!

Kje je naše mesto? Kaj je naša dolžnost?

Polnoletni smo!

Razmišljajmo sami. Razmišljajmo s čutom *odgovornosti* in... molimo!

Bog daj, da bi slednjič uvideli in razumeli vsi ljudje DOBRE VOLJE.

Bog vas živi!

Naši rajniki: V Zwartbergu je nepričakovano umrla ga. Kristina Kadivnik, poročena Strikentz, rojena 1919 v Rajhenburgu. Rajnka je bila tiha in dobra žena. Vso skrb je posvetila možu g. Francu in svojim otrokom. Med nami zapušča brata g. Hansa in tri sestre, go. Marijo, go. Pepco in go. Ljudmilo, ki so vse naše zveste sodelavke.

Rajni Kristini želimo srečo v Bo-

gu, družini pa izražamo krščansko sožalje.

V Eisdenu smo go. Marijo Vivod, roj. Pajmon, spremljali na zadnji zemeljski poti. Rodila se je 1900 v Ločah. Ga. Vivod je v mlajših letih bila zvesta sodelavka v slov. kat. skupnosti. Za prireditve je nabirala dobitke in pomagala pri postrežbi. Sedaj pa je tri leta in 4 mesece ležala v nezavesti. Smrt je tako prišla kot rešitev. Priznanje in zahvalo zasluži njena hčerka ga. Rezi Župevc, ki je dnevno prihajala k bolni materi in zanjo skrbela. Na rajno go. Vivod mislimo v molitvah. Naj bo dragi Bog njena nagrada!

V Winterslagu je na Novo leto umrl g. Slavko Komac, roj. 1930 v Soči. Bil je izredno marljiv delavec, ljubeč mož in oče. Presrečen je bil v svojem lepem domu in med svojimi. Rad je obiskoval domovino. Naj mu ljubi Bog nakloni tisto srečo in tisto stalnost, po kateri je tukaj zama hrepenel.

Vdovi ge. Greti in hčerkama izražamo krščansko sožalje.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Po parmesečnih delih je sedaj *notranjost cerkve res krasno urejena*, tako, da človek kar z veseljem pride vanjo. Se pa to tudi spodobi, saj za Boga je treba kaj primernega in lepega. Pokažimo, da imamo svoje cerkev res radi z nedeljskim obiskom pri maši. V nedeljo, 3. februarja, bomo imeli skupaj s Francozi *slovesno otvoritev obnovljene cerkve*. Ob petih popoldne bo maša, nato pa v dvorani prireditve, kjer bodo sodelovali Slovenci in Francozi. Prireditve ima namen, da se srečamo s francoskimi prijatelji in da skupaj kaj zberemo za kritje stroškov ob obnovi cerkve.

Božični prazniki so bili toliko lepši, ker smo se zopet zbrali v cerkvi,

Marko, Darko in Simon ter drugi najmlajši so nam za Miklavža pripravili lepo priložnostno igro.

ki je med tem dobila popolnoma novo lice. Za starega leta pa smo po zahvalni maši do zadnjega kottička napolnili našo dvorano, kjer je *silvestrovanje* potekalo v prijetnem razpoloženju. Vsi, ki so kakorkoli sodelovali in pripomogli k uspehu, zaslužijo našo iskreno zahvalo!

Na praznik Treh kraljev so nam naši igralci pripravili radijsko igro tržaškega pisatelja Alojza Rebule *Četrty kralj*. Kralj Herod in njegova žena Berenika, kraljevi pisar Dinarh, ki je postal četrty kralj, in njegova žena Mirjam, trgovec in Gašper, Miha ter Boltežar so nam v živi besedi z nastopom in lepimi oblekami tako prepričljivo predočili dogodke v Jeruzalemu ob obisku modrih, da smo kar sami z njimi doživljali razplet dogodkov. Žarko pa je s primerno glasbo lepo poskrbel za razmejitve in povezavo posameznih delov. Vsem nastopajočim smo od srca hvaležni in si še želimo, želimo kaj podobnega. Res smo zvečer morali hiteti domov, hiteti počasi zaradi snega, ker se je sibirski zima prav tisti večer prikradla k nam...

Društvo Slovencev prireja *pustno srečanje* v soboto, 16. februarja. Ob šestih zvečer bo skupna maša, nato pa do dveh zjutraj srečanje v dvorani, kamor naj vsakdo prinese domače razpoloženje in dobro voljo, vse drugo bo na razpolago na mestu.

V četrtek, 10. januarja, je bil v Nanterre *pokopan* Milan Filipčič, pri vseh bolj poznan pod priimkom „Džilas“, doma iz Tater pri Sežani. V nedeljo, 13. januarja, smo pa ma-

šo darovali zanj, da bi se po težkem in nemirnem življenju spočil pri bogu.

MELUN

V februarju bo skupna maša drugo nedeljo v mesecu, 10. 2., ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie. Enako v mesecu marcu. Vsi tople vabljeni!

LOIRET

15. decembra je bila v Chateau krščena Aurélie Kološa. Njenega rojstva in krsta se veselijo bratec Frank, mati Majda in oče Jean-Claude, pa seveda mi vsi.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Število prijateljev in znancev, ki so mi želeli srečo in zdravje v letu 1985, je toliko, da ne morem vseh pismeno ali osebno zahvaliti, zato

Pokojna ga. Amalija Purgerčar iz Bruay-en-Artoisa.

bodi na tem mestu prisrčen: Bog plačaj! Naj On usliši vaše prošnje ter da tudi vam, kar ste vi meni želeli!

Drugo, kar moram omeniti, je *Miklavžev dan*, katerega priredi vsako leto Slovensko delavsko društvo v Aumetzu. Poleg okusnega kosila in lepih daril so nas razveselili kar trije pevski zbori, katere neumorno vodi Kogovškov Andrej. Najbolj je „užgala“ Sveta noč, blažena noč. Ploskanja ni bilo ne konca ne kraja.

Člani društva, katerim gre velika zahvala za ogromno delo, so pokazali, da so vredni nasledniki rajnih očetov, katerih geslo je bilo: Dajmo Bogu kar je božjega, domovini pa kar je njenega.

Naš izseljenski duhovnik je porabil to priliko, da je razdelil navzočim časopis, v katerem smo brali o prošnjah in prizadevanjih, da bi Rim proglasil našega velikega rodoljuba škofa Slomška za svetnika.

Končno še to: Ravno na Miklavžev dan je dočakala znana pesnica in pisateljica 93 let. To je gospa Rožetova. Bog nam jo ohrani vsaj še sedem let. J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

V prijetni družbi smo letos dočakali novo leto 1985. Z večerno mašo smo se Bogu zahvalili za vse dobro te v preteklem letu. Za novo leto smo pa prosili Njegovo varstvo in rast v milosti in dobroti.

Krst, zakrament božjega otroštva,

Pokojna ga. Valentina Kuhar iz Winglesa. Obletnica smrti bo 14. 2. 1985.

so prejeli: Sabrina Vasseur, Lucija Vasseur in Jonatan Vanhove.

V Bruay-en-Artoisu je po mnogih letih boleznj 13. decembra 1984 *odšla v večnost* ga. Amalija Purgerčar, roj. Končina, stara 78 let. V dolgih letih boleznj je bila skrbno negovana na svojem domu, zato bodo domači toliko bolj občutili izgubo svoje drage matere. Zapuščča štiri hčerke in sina. Pokopana je bila 17. decembra v cerkvi sv. Jožefa, Fosse VI. Naj se odpočije od svojega truda. Sinu, hčerkam in družinam naše sožalje.

MARSEILLE

Naše prvo srečanje po novem letu bo na nedeljo, 3. februarja, v Eouresu, popoldan ob 5. uri kot običajno. Morda bo to zadnje naše srečanje v Eouresu, kjer nas je krajevni župnik sprejemal vedno z veliko prijaznostjo. Najbrž bomo selili na nasprotni del Marseilla in nam je predloženo, naj vprašamo na župniji Septèmes. Ta se nahaja nekoliko bolj severno od St. Antoine ob avtocesti in na Route Nat. 8. Tja boste lažje prišli, ker večina naših rojakov živi izven Marseilla. Zaenkrat je to šele načrt, in če res tam dobimo primerne prostore za slovensko mašo in naša srečanja, potem boste pravočasno obveščeni. Že smo poskušali najti cerkev v zahodnem delu

Škof Lenič z izseljenskim duhovnikom ob obisku pri škofu iz Nice, msgr. Francois Saint-Macary. Bilo je to 3. nov. 1984.

Marseilla, toda tiste župnije po večini vodijo duhovniki-delavci in cerkve so odprte samo ob določeni uri, ko je župnijska maša. V Septèmes pa je letos prišel župnik, ki tam stalno živi. Zato se bomo obrnili na njega, če nam dovoli, da se parkrat na leto zberemo na tistem kraju, ki je večini naših rojakov bolj dostopen. O tem se bomo z njim dogovorili po nedelji, 3. februarja.

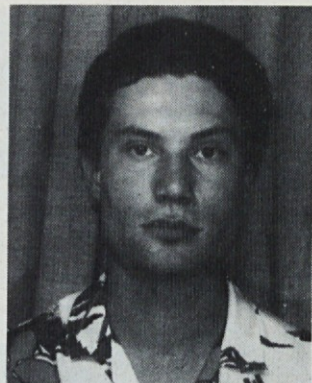
Pri zadnjih dveh srečanjih v Eouresu je bilo resnega govora, da bi enkrat prišli k slovenski maši v Nico. Pomenite se sedaj o tem med seboj, pri prihodnjem srečanju, 3. II., pa moramo določiti datum. Vsaj dva meseca prej je potrebno določiti datum, da župnik more uskladiti svoje delo z drugimi obveznostmi, ki jih ima.

Pridite torej vsi k slovenski maši na nedeljo, 3. februarja, ko bo najbrž tudi poslovitev od tiste cerkve in prijaznega francoskega župnika, ki nas je polnih dvanajst let spremljal, in pri katerem smo se počutili kot doma.

FREYMING-MERLEBACH

Marsikaj lepega je za nami.

Sv. Miklavž je prišel k nam sicer z nekaj dnevi zamude, prišel je pa le, v nedeljo, 16. decembra, v dvorano našega doma. To je bilo za našo tukajšnjo skupnost *prvo miklavževanje*. Prišlo je okrog šestdeset ljudi. Naši malčki so se tega svojega prijatelja in dobrotnika zelo razveselili, saj je že pogled na njegovo čudovito postavo človeka kar očaral, a kaj šele potem, ko je začel

Pok. Jean-Louis Novak, ki je utonil v morju pri Frejusu v nedeljo, 21. X. 84. O tem smo poročali v Naši luči 10/84.

razdeljevati darove. Sv. Miklavž je otroke povabil, jih vzpodbujal k pridnosti in jim obljubil, da bo prihodnje leto zopet prišel.

Za *božično polnočnico* je bila kapela v našem domu že dobro napolnjena, vse kaj drugega kot lani. Precej ljudi je moralo stati na hodniku, ker v klopeh ni bilo dovolj prostora. Donele so lepe domače božične pesmi in v duhu smo se čutili povezane z vsemi rojaki po svetu, a medtem, ko so naša srca prekipevala božičnega veselja, nas je g. Kamin v pridigi z ganljivimi besedami spomnil na tiste, ki ne morejo

Na prvo nedeljo novembra 1984 je škof Lenič tem našim otrokom podelil zakrament svete birme.

Miklavževanje
v Freyding-
Merlebachu

k pridnosti. Za te mlade goste pa je župnik Demšar pripravil še poseben filmski večer, ki so ga navdušeno sprejeli. — Kot rečeno, bo ostalo lansko miklavževanje v Pfullingenu še dolgo v spominu in tamkajšnji rojaki si podobnih srečanj zelo želijo, saj so izraz nečesa pristno našega.

Adventni večer v Ödheimu nad Heilbronnem v soboto, 22. decembra, je bil prav tako izredno lepo doživetje. K maši je prišlo blizu 100 ljudi, med njimi precej nemških rojakov, prijateljev in znancev naših delavcev. Hoteli so poslušati slovenske adventne in božične pesmi. Ker je bilo navzočih precej navdušenih pevk in pevcev, v pričakovanju niso bili razočarani.

Srečanje v bližnjem gostišču so pripravile naše matere same. Prostor je bil adventno okrašen in na mizah so stali božični krožniki z najrazličnejšim pecivom na razpolago vsem navzočim. Poskrbele so tudi za godalni kvartet, da je napolnil prostor z božičnimi melodijami. Glavna točka večera je bilo seveda skioptično predavanje o Sveti deželi, ki ga je pripravil rojak A. Pečar. Ponovno je službeno potoval v Palestino in pri tem napravil celo vrsto krasnih posnetkov krajev in ljudi. Ta skioptični prikaz so navzoči navdušeno sprejeli.

Tudi tradicionalno *Štefanovanje v Esslingenu* 26. decembra je lepo

Na adventnem večeru v Ödheimu na Württemberškem je bilo vse lepo domače (22. 12. 84).

ventnim razpoloženjem prinesel v našo skupnost veliko veselja z versko-družabnimi srečanji v Pfullingenu, Ödheimu in Esslingenu.

Miklavževanje v Pfullingenu v nedeljo, 9. decembra, bo ostalo tamkajšnjim rojakom v nepozabnem spominu. Posebnost tega srečanja se je pričela z mašo, med katero je igral adventne in božične pesmi sekstet naših mladincev iz Stuttgarta (2 citre, kitaro, 2 akordeona, flauta). Nekaj posebnega pa je bil to pot tudi večer v župnijski dvorani, ki so jo odrasli in otroci polno zasedli, da pričakajo Miklavža. Mladinski sekstet je nadaljeval svoj program z lepimi mednarodnimi melodijami in pridne gospe so poskrbele z domačimi klobasami in pijačami za to, da so imeli udeleženci pred prihodom „nebeškega gosta“ lahko tudi skupno večerjo. Miklavž je s svojim nastopom navdušil staro in mlado. Tridesetim navzočim otrokom je dal božične vrečke, polne dobrot, ko jih je prej vzpodbudil

nemčija

STUTTGART-OKOLICA

Pester zaključek leta 1984 — Lanski december je s svojim ad-

Miklavž med slovenskimi otroki v Pfullingenu na Württemberškem (9. 12. 84). Tudi odrasli so bili veseli lepega večera.

Na Štefanovo v Esslingenu pri Stuttgartu (26. 12. 84) je bilo vse božično razpoloženo.

Marjetka Tutič in Dirk Blau na poročni dan v Stuttgartu (24. 11. 84). Na poročnem slavlju je bilo veliko domačih in nemških gostov.

uspelo. Ob bogato obloženem božičnem dreveščku v farni dvorani pri cerkvi sv. Elizabete se je zbrala velika družina rojakov iz mesta in okoliških krajev. Najprej so prislunhili božičnim melodijam na plošči, pa tudi sami so zapeli. Obujanje spominov na praznovanja božiča doma in v Nemčiji velja že kot posebna točka, ki bo vedno ostala na sporedu. Za uvod v tombolsko igro za božični drevešček je naša nadarjena šolarica Petra Casar občuteno zaigrala na flavto Sveta noč in še neko lepo angleško božično melodijo. Močan aplavz za tombolsko srečo (božični drevešček v vrednosti 140,— DM) je prejela Pihlarjeva družina iz Stuttgarta. Njene sreče pa so bili deležni tudi vsi otroci v dvorani, saj je bilo na dreveščku dovolj dobrot za vse.

Čestitke k poroki in krstu — V Stuttgartu je šla pred oltar Marjetka Tutič z nemškim rojakom Dirkom Blau. Nevesta je bila rojena v Celju, a že od otroških let živi v Stuttgartu. Bila je pridna obiskovalka naše Sobotne šole in je na prireditvah redno nastopala. Mlademu paru iz srca čestitamo in želimo srečo! — *H krstu* sinka Patrika čestitamo družini Jožefa Kocbeka in Zorice iz Heubacha!

HAMBURG

Lansko *polnočnico* daleč na severu smo doživeli v pravem božič-

nem razpoloženju. Zbralo se nas je približno 40. Zapeli smo ob spremeljavi nemške organistke in se ji za njeno dobro delo prisrčno zahvaljujemo. Po maši smo posedeli skupaj in se počutili kot ena družina.

FRANKFURT

Božič je lani do zadnjega kotička napolnil našo cerkev. Približno 140 ljudi je pomagalo peti božične pesmi. Vzdušje je bilo res praznično. Po maši smo se zbrali v dvorani in ob vinu in pecivu malo poklepetali.

Tudi v Darmstadt in Mainzu je bil obisk razveseljiv.

OBERHAUSEN

V našem slovenskem izseljenškem kotičku se zadnji čas res ni zgodilo kaj posebnega. Božični in novoletni prazniki so odmevali med nami v ustaljenem zapovrstju bogoslužij in srečanj. Pri *polnočnici* nas je bilo prav veliko v Moersu in Oberhausenu. Na sam božični dan pa tudi v Essnu.

Žal se ne moremo enako pohvaliti z obiskom na novoletni dan. Prišotni so zapovrstju ugotavljali, da se je razgubila tista krščanska zaveza, ki je bila sposobna tudi po nočnem praznovanju pripeljati ljudi na praznik k maši.

Spomniti se moramo na teh straneh našega lista dveh preminulih. Najprej smo 18. dec. pokopali v vasi Einruhr pri Simmerathu ob belgijski meji Albina Cerovška. Podlegel je neozdravljivi boleznii v bolnici v Jülichu. Znan je bil med Slovenci aachenskega okoliša kot zelo pri-

den in dober človek. Ni znal odreči, če je bilo treba pomagati bratom po krvi. Zadnja leta ni mogel več prihajati k slovenskim mašam v Eschweiler. Bolezen ga je trla. Zapustil je ženo in sina. Na pogrebu se je zbralo zelo veliko Slovencev. Nekateri so prišli celo več sto kilometrov daleč, da se dostojno poslovijo od svojega prijatelja.

30. dec. 1984 je v Marijini bolnici v Osterfeldu dotrpela komaj 48 let stara Ivanka Hren. Njeno telo se ni

Pokojna Ivanka Hren s svojim mlajšim sinom Romanom.

moglo več upreti neozdravljivi boleznimi. V Oberhausnu so jo poznali vsi Slovenci. S svojim možem Jakobom sta bila prisotna v življenju Slovenske kat. misije od njenega začetka. Ljudje prve ure. Šest let sta bila tudi oskrbnika hiše našega centra, za kar pokojnici dolgujemo še posebno hvaležnost in spomin v molitvi. Mlada žena je zapustila moža in dva sinova. Lahko bi rekli, da je še počakala poroko Jakoba, kakor da ne bi hotela motiti slovesnosti in veselja. Potem je odšla v bolnico in v dveh mesecih dotrpela. Na pogrebu so jo spremili poleg družinskih članov še bratje in sestre, precej jih je prišlo od doma, in veliko Slovencev in Nemcev. Prišli so se posloviti od žene, ki je veliko svojega truda žrtvovala cerkvenim ustanovam. Naj ji bo Bog dobrotljiv in bogat plačnik.

Obema družinama se pridružujemo v njih boleči izgubi s sočutjem in molitvijo za pokojne.

Jakob Hren:
SVOJI ŽENI

Kot nekdanj goste je doma sprejela, tako nas danes h grobu zbrala je, da skupno poslovimo se od nje s te naše žalostne zemlje.

V nebo jo k sebi vzela je Marija, da hudega trpljenja reši jo.

Del moškega zbora slovenske fare v Münchnu bi se tudi rad predstavil, saj ga na fotografijah pevke vselej zakrijejo.

Trpljenje žalostno je nam pustila: goreče naj molili bi za njo.

Pred nami našla si prerani grob, premlada zapustila si družino, dva sinka, očka, brate in sestre, ki so ljubili in še ljub'jo te.

Vsi mi na tvojem grobu zbrani, v slovo obetamo molitev ti, da v Bogu najdeš svoj počitek, mir, moči izprosiš nam za naše dni.

Nekoč si rodno grudo zapustila, gorelo zanjo zvesto tvoje je srce. Zaradi tebe, ki počiješ v njej, postane tuja zemlja nam bolj mila.

To pesem je sestavil svoji pokojni ženi njen mož Jakob Hren v dnevih trpke bolečine.

BAVARSKA

● *Božične maše* so bile kljub temu, da so bili ob koncu leta prazniki za vse zaposlene tako ugodno porazdeljeni, kot še zlepa ne, izredno lepo obiskane. Zlasti je bila udeležba pri maši na božič zares množična. Zelo nam je bilo nerodno, ko smo zvedeli, da je na novega leta dan čakalo na mašo v cerkvi Sv. Duha precej naših ljudi, kljub temu da smo na božič jasno oznanili, da bo tedaj maša v župnijski kapeli. A s tem je tako: Iz cerkve Sv. Duha smo premaknili mašo v župnijsko kapelo le ob dneh, ko smo po dolgoletni skušnji slutili, da bo v cerkvi Sv. Duha prišlo tako malo ljudi, da bi nas bilo lahko upravičeno sram. Če se bo pokazalo, da bi kdaj na kakšen tak dan k Sv. Duhu le prišlo več ljudi, bo takrat naša maša tam.

● Sredi januarja se je spet zbral župnijski svet (8 moških, 8 žensk) k seji in začrtal delo za prihodnja dva meseca, od večjih prireditev pusto vanje in materinski dan.

● *Pevski zbor* se je zmenil za gostovanje v Waldkraiburgu.

● *Šola* se je po božičnih počitnicah spet začela. Poleg rednega pouka (verouka, slovenščine in petja oziroma recitacij) je treba že kar pohiteti za pripravo na materinskem dnevu.

● Tudi *ministrani*, ki jih je sedaj 10 in jih je pred oltarjem kaj lepo videti, so se dobili k pogovoru. Se je pač treba vedno kaj pogovoriti.

● Priprava na *prvo sveto obhajilo* in *birmo*, ki bo letos 10. maja, se odvija s polno paro. Mladi kristjani, ki se pripravljajo na svoj praznik, se skušajo vedno bolj živeti v to, da pomeni krščanstvo troje: poznati Kristusa in njegov nauk; povezovati se z njim po molitvi, maši in zakramentih; v vsem življenju živeti kot Kristusov učenec (z dobroto do ljudi).

● *Verskega beriva*, ki smo ga posebej ponujali v mesecu verskega tiska (novembra 1984), smo med ljudi le nekaj razdelili. Prav bi bilo, da bi imelo vsako slovensko gospodinjstvo v naši fari poleg NAŠE LUKČI naročeno vsaj še eno slovensko versko glasilo (DRUŽINO, OGNJIŠČE, MAVRICO). Saj bo brez verskega branja vero sredi potrošniškega sveta le težko ohraniti.

Na katoliškem shodu v Münchnu smo se za hip sešli v slovenskem kotu stari znanci.

- *Pustovanje* bo 10. februarja. Nanj se že krepko pripravljamo.
- *Krščena* je bila Aleksandra Zaleznik, hčerka Stanka in Agneze, roj. Horvat. Staršem čestitamo, punčki pa želimo v življenju vse dobro!

nizozemska

V sveti noči smo se zbrali k polnočnici v Hoensbroeku. Zvon je ubrano prepeval božične pesmi.

Prvo nedeljo v januarju je Škrjanček imel svojo tradicionalno prireditve v Nieuw Einde. Pri službi božji je Zvon spet prepeval božične melodije. Naše dobre gospe so vse navzoče pogostile s poticami, kavo in vinom. Škrjančki so pod vodstvom g. Ad Hamersa zapeli nekaj narodnih pesmi. Dobre volje ne manjka. Za kritje stroškov Škrjanček vsako leto prireja klicanje Kdo da več, pri čemer vsi navzoči veseli, bučno in radodarno sodelujejo. Videli smo tudi lep video film iz Slovenije. Po programu pa je g. Slavko Strman po stari navadi vzel harmoniko in veselo petje je odmevalo v zimski večer. Pravo družinsko razpoloženje!

Hvala vsem, ki so kakorkoli pomagali in sodelovali.

In leto 1985?

Držimo!

Toplo vabimo k sodelovanju. Bomo dimo ljudje „dobre volje“ v vseh ozirih.

Še bo lepo!

švedska

Prve dni adventa smo imeli na katoliški župniji v Göteborgu zdaj že tradicionalni „julmarknad“. To je neke vrste božični semenj, ko dobri farani s svojimi darovi rabljenih in novih predmetov, ter s pomočjo prodajalnih stojnic in včasih tudi preko dražb in tombole, vsako leto ta materialni izkupiček podarijo župniji za stroške njenega vzdrže-

Ob tej fotografiji spomina na sv. krst Andrejevi starši še bolj vidijo koliko je njihov sin v enem letu zrasel. Zdaj že junaško koraca naokoli.

vanja. Kar tri dni svojega vikenda prispevajo nekateri s svojim delom v ta namen. Zanimivo je, da pri tem sodelujejo celo mnogi švedski evangeličani, prijatelji in simpatizerji katoliške Cerkve. Na splošno se Švedi zavedajo, da bi bili nekoč katoličani, a so morali z administrativnim ukrepom takratnega kralja Vasca preiti v luteransko Cerkev. V glavnem pa je božični sejem stvar katoliških faranov različnih narodnosti, ki žive na Švedskem. Tako so imele svoje stojnice razne narodnostne skupine — nekatere so montirale kar cele restavracije, kjer so stregli s svojimi tipičnimi nacionalnimi jedmi. Tako npr. Madžari z golažem in Italijani s pizzo. Na žalost pa naši dobri Slovenci letos niso bili kaj dosti opazni, niti zastopani. Morda jim je časa zmanjkalo, ker so se pač dali na razpolago kje drugje? Škoda, saj je vendar ta župnijski dogodek nekaj takega, kar ljudi zbližuje in povezuje. Pa najsi bo to ljudi drugih veroizpovedi kakor tudi drugih narodnosti. Ta katoliški „julmarknad“ je znan Göteborgčanom, saj je od vseh najbolj obiskan. Zgleda, da so se naši bratje Hrvatje tudi to pot bolje odrezali kakor mi. Dobro bi bilo, ko bi vsaj drugo leto bili navzoči. Dosti zgodaj moramo misliti, da bi organizirali, kakšno stojnico, saj izvirnih slovenskih reči ne bo manjkalo za naše zastopstvo.

Adventni čas je na Švedskem sploh lepo obdobje leta in hkrati nekaj zelo globoko zakoreninjenega v švedsko dušo. To je čas, ko se človeku zdi, da se vsa dežela razneži, ker vsak Šved živi v pričakovanju božičnih praznikov. Lep običaj, ki

se tujcem zelo vtisne v spomin na adventno Švedsko, so prižgane sveče na oknih njihovih domov. Začenjajo z eno samo in vsako adventno nedeljo po eno dodajo. Za zaključek adventa, v pričakovanju praznika Jezusovega rojstva, tako brlijo po štiri lučke v vsakem oknu.

Sredi adventa imajo še tradicionalno praznovanje sv. Lucije, praznik, ki je po svojem značaju čisto katoliški, saj luterani tudi v švedski Cerkvi svetnikom ne izkazujejo češčenja. Vsekakor je to lep in celo ganljiv običaj, posebno kadar njegov pomen predstavljajo otroci v belih oblacilih spremljajoč odraščajoče dekletke s svetlečo Lucijino krono na glavi. Sicer pa se ta običaj na splošno vrača v staro pogansko praznovanje luči (svetlobe) in pri mladostnikih se žal pogosto izrodi v razpuščeno praznovanje.

Božič smo praznovali skoro povsod zelo doživeto in prazniku primerno slovesno. Božični večer je g. Jože obhajal s svojimi slovenskimi verniki v Köpingu, g. Stane pa je bil navzoč pri švedski polnočnici v Göteborgu. Na božič in na dan sv. Stefana pa sta oba naša duhovnika obhajala slovenski božič ponovno v Göteborgu in Malmöju. Povsod so se naši ljudje božične sv. maše udeležili v velikem številu. Bog daj, da bi bile tudi nedeljske maše čez leto vsaj približno tako obiskane.

Hvaležni smo našim slovenskim škofom, ker so s svojim pismom nam, raztresenim po svetu, pripomogli za še bolj doživeto božič. Sporočilo, vsebinsko tako bogatega, vzpodbudnega in domoljubnega pisma, je padalo kot blagodejen dež

na suha tla naših, od tujine utrujenih, duš.

HALMSTAD

Krst ponavadi dokaj slovesno obhajamo, a vendar počasi spomin nanj zbledi. Praznovanje obletnice sv. krsta pa nam pomaga, da se njegovega pomena še bolj zavedamo. Družina Svete iz Halmstada je ravno na nedeljo Jezusovega krsta, 13. januarja, praznovala prvo obletnico, odkar je njihov Andrej Bojan postal kristjan.

švica

V prvi letošnji številki *Družine* je bilo na prvi strani med drugim zapisano: Slovenski kristjani ohranjamo sveto dediščino božičnega praznovanja: polnočnico in druge božične maše, jaslice in božični drevesček v cerkvah in po domovih. Vsak kristjan dobro ve, da se mora na božične praznike pripraviti predvsem osebno: uredi zahteve svoje vesti, prejme zakrament spovedi in obhajila. Duhovniki že v adventnem času na to opozarjajo z govorno in tiskano besedo.

Kar precejšen del smo od tega tudi v Švici živeči uresničili; (časar pa nismo, naj vsak sam presodi). Čeprav nimamo lastne cerkve, četudi smo raztreseni po vseh koncih in krajih Švice in čeravno je nekaj družin odšlo za božične praznike k svojim domačim, se nas je kar lepo število zbralo k božičnemu bogoslužju. Na sveti večer je bila maša polnočnica v *Bernu* (menda prvič) in v *Zürichu*, kjer je bila še posebej dobro obiskana; zato je tudi sodelovanje bilo temu primerno. Na sam božič je bilo bogoslužno slavje dopoldne v *Amriswilu* in *Solothurnu*, popoldne pa v *Zürichu* in *Oltnu*. Kako na božič duše nekam drugače dihajo! V *Solothurnu* so se med mašo vrstili zvoki orgel, piščali in citer, za vstop in sklep bogoslužja pa se je orglam pridružila še trobenta. Človek se nehote v mislih preseli skoraj za 2000 let nazaj na betlehemske pašnike...

Vodstvo slovenske misije v Švici pozdravlja papeža Janeza Pavla II. v Lucernu na dan srečanja z zdomci, 16. junija 1984.

Po maši nas je v *Solothurnu* kot po navadi v kapucinskem samostanu čakalo skrbno pripravljeno skupno okrepčilo. Božično razpoloženje se je izoblikovalo v medsebojni pogovor, petje, poslušanje papeževega božičnega voščila, otroškega igranja ipd. Tako je sveti večer slavila vsaka družina sama zase, božični dan pa je potekal v skupnem prazničnem veselju. Na ta način se je zopet uresničila psalmistova ugotovitev, „kako je dobro in prijetno, če bratje živijo skupaj“ (Ps 132, 1). Hvaležni vsem, ki so nam pripravili lepo bogoslužje in to prijetno srečanje, smo se sredi popoldneva razšli z željo, da bi dobri Bog še dolgo dajal rast tem koreninam.

Tudi v *Zürichu* smo se na božični dan po bogoslužju zbrali v slovenski pisarni, kjer se je nadaljevalo praznično vzdušje ob jaslicah med petjem in poslušanjem plošč.

Prek nedelje svete družine, za ka-

tero so švicarski škofje tokrat napisali pastirsko pismo o *smislu in pomenu cerkvene poroke* (vsako leto namreč izberejo določeno snov iz področja o *zakonu in družini*), se je hitro približal dan starega leta.

V *Baslu* smo tega dne imeli zahvalno mašo, ljudje pa so nato na različne načine pričakali prvi dan letošnjega leta. Ponekod so v tihi zbranosti molili rožni venec (tudi v zadoščenje), druge se je bolj odvijalo običajno silvestrsko veselje; ko pa je odbila polnoč, se je ubrano razlegala tudi zahvalna pesem za preteklo leto in odmevala prosilna pesem k Mariji za njeno priprošnjo v novem letu. Tako sta si podajala roki veselje in radost, zahvala in prošnja, iskrene želje in pripravljnost za dobra dela. Bog daj rojakom in vsem drugim ljudem svoj blagoslov v obliki raznoterih potrebnih dobrin!

slovinci ob meji

KOROŠKA

Koroška Katoliška mladina je pred javni demonstraciji za dvojezično šolo povabila k dvojezični maši. Maša je bila v Slomškovem domu v Celovcu. Mašo je vodil direktor na Plešivcu, dr. Kajžnik. Z njim so somaševali dva nemško in trije slovensko govoreči duhovniki,

med njimi tudi vodja nemškega dušno-pastirskega urada. — Ob koncu novembra so v Celovcu izšle Mohorjeve knjige za leto 1985. Zbirko sestavljajo: Koledar za leto 1985, Pavleta Zidarja Jezus v času (večernice), dr. Zablattnik Čar letnih časov, Maksimilijana Osojnika Izlet v vesolje in zbornik iz skrivnih predalov. Mohorjeva je izdala tudi Pratico za leto 1985. — Dekan tinske dekanije g. Leopold Silan, po rodu iz Rude, je na prvo adventno nedeljo obhajal 50-letnico. V tinskem domu so mu po maši pripravili akademijo. — Na sam Božič je pri šolskih sestrah v Št. Petru pri Št. Jakobu

umrl lazarisr dr. Jakob Kolarič. Pokojnik se je rodil leta 1902 v Ljutomeru. Leta 1920 je vstopil k lazarisrom in potem do leta 1945 večinoma deloval v Ljubljani. Bil je med drugim ravnatelj bogoslovcev lazarisrov. Predvsem je bil poznan kot voditelj duhovnih vaj. Po vojni je prišel v Kanado, kjer je v Torontu ustanovil prvo slovensko župnijo Marije Pomagaj. 1960 se je vrnil na Koroško in večer življenja preživel v samostanu šolskih sester. Pokojni je poznan po obširnem življenjepisu škofa dr. Gregorija Rožmana. Škof dr. Kapellari ga je pokopal na god sv. Janca Evangelista. — Okrog 3000 ljudi se je udeležilo 16. novembra demonstracije za dvojezično šolstvo. Demonstracija se je zaključila pred vladno palačo v Celovcu. — V soboto, 17. nov., je bila slovesna blagoslovitev Modestovega doma, ki ga je za študente postavila Mohorjeva družba. Dom je blagoslovil škof dr. Kapellari. Poleg slovenskih zastopnikov so bili navzoči tudi državni predsednik dr. Rudolf Kirchschläger, namestnik deželnega glavarja Frühbauer, celovski župan. Goste sta sprejela ravnatelj doma mag. Hočevar in ravnatelj Mohorjeve družbe prelät dr. Hornböck. Ob predstavitvi knjižnega daru založbe Drava, je v radijskem razgovoru dejal nekdanji predsednik vlade dr. Bruno Kreisky, da vladata na Koroškem neumnost in intoleranca. Avstrija bo izgubila verodostojnost v borbi za pravice manjšine na Južnem Tirolskem, če bodo v Avstriji specialne organizacije vedno ustvarjale nove probleme v manjšinskem vprašanju. Le zakaj tega ni uvidel, ko je bil 14 let predsednik vlade? — Od 27. do 29. decembra so se v Celovcu že šestnajstič vršili Koroški kulturni dnevi. Prvi dan je bil posvečen členu 7 državne pogodbe in šolstvu. Druga dva dneva pa Urbanu Jarniku, duhovniku in pisatelju.

GORIŠKA

V Gorici je Zveza cerkvenih pevskih zborov priredila 17. in 18. novembra že 26-ič nastop pevskih zborov: Cecilijanko. Nastopilo je 24 zborov, od otroških, mladih, dekliških, moških in mešanih zborov. Navzoči so bili Korošci iz Sveč, iz Kanalske doline, Benečije, Goriške in Tržaške. Bila je to res revija slovenskih zborov iz zamejstva.

Dva zbora sta bila tudi iz matične Slovenije. Posebno odličje sta dobila zbor Rupa-Peč in njegov dirigent Zdravko Klanjšček, ki sta nastopila že 25-ič. — V čast Brezmadežni prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici Malo Cecilijanko, to je nastop mladinskih in otroških cerkvenih zborov. Sodelovalo je 14 zborov in kot gost Mladinska skupina iz Kopra. Dvorana v Kat. domu ni mogla sprejeti vseh, ki so se želeli udeležiti te revije mladih pevcev. — Zveza slov. kat. prosvete je v Kat. domu v Gorici pripravila v decembru Kosovelovo proslavo. Ob spomenu na 80-letnico rojstva je govoril o pesniku prof. Boris Pahor, pel je moški zbor M. Filej, razni pa so recitali Kosovelove pesmi. — Na praznik sv. Družine je Združenje cerkvenih pevskih zborov priredilo v goriški stolnici božičnico. Imela je tri dele. Najprej nastop šestih mladinskih zborov, ki so ji dali svežost, potem nastop zbora M. Filej, ki ji je dal dovršenost in za konec odlomki iz Tomčeve kantate Slovenski božič, ki ji je dal starožitnost. Božičnico so zaključili s petimi litanijami na čast Matere božje, zahvalno pesmijo in blagoslovom.

TRŽAŠKA

Slovensko pastoralno središče v Trstu je pripravilo za nedeljo, 11. novembra, v stolnici sv. Justa zahvalno nedeljo. Posvečena je bila predvsem duhovnim poklicem, ki so na Tržaškem postali tako redki. — V septembru so na Tržaškem Krasu zamenjali krajevne napisne table. Kraševce je zelo razburilo, ker so napisi samo v italijanščini in ne, kakor tržaški sporazum predvideva, dvojezični. — V okviru teološkega tečaja v novembru v Ljubljani je predaval tudi tržaški škof Bellomi. Govoril je slovensko. — Zveza cerkvenih pevskih zborov je 2. decembra priredila v Kulturnem domu v Trstu revijo pevskih zborov. Nastopilo je 12 zborov. — Dr. Rafko Dolhar, zdravnik v Trstu in velik ljubitelj gora, je izdal planinsko knjigo Vabilo v Julijce. Cena knjige je 25.000 lir. — Na Štefanovo so imeli v Sv. Križu pri Trstu koncert božičnih pesmi. Poleg domačih pevcev je sodeloval tudi štandreški cerkveni zbor.

AVSTRALIJA

P. Ciril Božič je obiskal raztresene rojake v Queenslandu. Prevozil je preko 8000 km. — Versko središče v Sydneyju je pripravilo razstavo ročnih del. Sodelovalo je 42 rojakov in rojakinj. Razstavo je odprl senator Miša Lajovic. — V januarju je sydneyjsko versko središče pripravilo taborjenje ob morju. — Na zadnjo nedeljo v letu je obiskal rojake v Tasmaniji izseljenski duhovnik. Maševal jim je v Hobartu. — Tudi letos je organiziralo versko središče iz Melbourn počitniško kolonijo na Mont Elizi. Prvi teden je bil za družine, drugi za dekleta in tretji teden za fante. — Adelajdski Slovenci so nabrali 500 dolarjev za lačne v Etiopiji (Abesinija). — V Adelaidi so dve cesti poimenovali po slovenskih imenih. Ena se imenuje Baraga Grove, druga pa Planica Court, po skakalnici, kjer je Sepp Bradl leta 1937 prvič skočil čez 100 metrov.

ARGENTINA

Gospodarske razmere v Argentini še vedno niso urejene. Od novembra 1983 do novembra 1984 je dosegla inflacija 675 odstotkov, česar si Evropejci skoraj ne moremo predstavljati. Jasnopovedano: kar je stalo novembra 1983 eno peso, je leto kasneje stalo 675 pesov. Inflacija dela težave tudi slovenskim rojakom v Argentini. — Slov. dekliška organizacija je 2. decembra priredila v Berazategui spominsko proslavo v čast škofu dr. Gregoriju Rožmanu. — Poleg Zavetišča Gregorija Rožmana obstaja v Buenos Airesu še en dom za onemogle. To je dom Sv. Vincencija v Slovenski vasi. Vodijo ga Marijine sestre. Graditi so ga začeli leta 1979. V domu živi sedaj 46 oskrbovancev. Zanje skrbe tri sestre in nekaj argentinskega osebja. — Ob 10-letnici smrti enega od ustanoviteljev Slovenske kulturne akcije v Argentini, dr. Ignacija Lenčka, in ob 30-letnici obstoja te kulturne organizacije, je izdala izbor razprav dr. Lenčka pod naslovom Rast v resnici in ljubezni. Knjiga

Človek v ne-sreči

(nadaljevanje s str. 7)

neredko so najsrečnejše ure tiste, kadar imamo skupno praznično gostijo. Zato je prazna miza še toliko bolj moreča, prisposoba za pretrgano zvezo skupnosti, razdor prijateljstva, konec osrečujočega poznanstva, smrt ljubezni; prisposoba razdvojenosti in osamljenosti človeka, ki je ostal zapuščen sam s seboj in s svojo nesrečo.

Hkrati pa je vse na sliki odprto tistemu, kar prihaja. „Puščava“ živi in žari, mrzlično pričakuje prihajajoče, zari, zeleno; zdi se, kot da je „drevo življenja“ pripravljeno ozeleneti; prazna miza učinkuje kot povabilo in človek stoji ob njej, vprašujoče, vendar z razprtimi rokami, pripravljenimi sprejemati.

Med vejami odmrlega drevesa plava angel: izpoved verujočega človeka, ki zaupa v vse zajemajočo dobroto Boga in se čuti celo v ne-sreči opogumljen z njegovo varujočo bližino.

Pomoč se bliža. Drugi klovn prinaša pismo, ki se mu je v roki spremenilo v

cvetlico. Cvet prinaša v puščavo: veselje v brezupnost, luč v mučno ječo nesrečneža. Pismo prinaša. Nič drugega kot neznatno pismo; morda pozdrav, spomin, nič drugega. In vendar pretrga vezi človeka, ki je ujet sam vase in v svojo ne-srečo, nemočno zapleten v svojo potrtost.

Kakor je potrebno malo, da se sreča pokonča, tako malo je marsikdaj potrebno tudi narobe, da se žalovanje spremeni v veselje in se nesrečnež opogumi, da začne upati v novo srečo. To pove tudi naslov slike: „Tudi v puščavi lahko jemo veselje“. Človek v resnici ne živi samo od kruha; da bi bil srečen, potrebuje za hrano veselje.

Sveto pismo o človekovi ne-sreči

Da je človek od Boga ustvarjen za veselje in namenjen za srečo, pove sveto pismo že na prvih straneh, ko opisuje raj kot človekovo prvotno domovino. Raj, to je skupek srečnega, vedrega in neobremenjenega bivanja: vrt namesto puščave; izpolnitev namesto praznine; preobilje namesto pomanjkanja.

Ampak, tako pravi sveto pismo, ta raj je človeku zaprt. Človek nosi v sebi

samo še nekakšen spomin kot slutnjo, tako da lahko postane izgubljena preteklost vedno znova največji cilj za prihodnost. In tako živi človek v tem upanju. Srečo, za katero je človek ustvarjen, je Adam, človek, po lastni krivdi pokončal; pokončal vedno znova, odkar so ljudje na svetu.

Sveto pismo razkriva to človekovo krivdo v štirih tako imenovanih „zgodbah o izvirnem grehu“. Pri tem pravzaprav samo v poglavitnih potezah kaže izvire človekove krivde in greha in razločno pove, da je človek sam tisti, ki uničuje svojo lastno srečo in srečo soljudi. S čim?

Človek ne prenese Boga nad seboj

Prva, tako imenovana zgodba o izvirnem grehu v raju (Genesis 3) daje obsežen odgovor: Človek zgreši svojo srečo, uspešnost svojega bivanja, ker ne sprejme tega, da je ustvarjeno bitje, in hoče namesto tega postaviti sam sebe na mesto Boga, sam sebe hoče po božje častiti. Človek noče prenesti misli, da je neki Bog tisti, ki ga je ustvaril in katerega voljo mora priznavati. Človek se hoče tega Boga osvoboditi;

ima čez 400 strani. Snov zanjo je izbral prof. Geržinič. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu so imeli 17. novembra zaključno proslavo srednješolskega tečaja. Namesto obolelega ravnatelja — sedaj že pokojnega — Pavla Ranta, je vodila prireditev podravnateljica gđc. Mirijam Jereb. Najboljši učenci so dobili nagrade. — Na Marijin praznik, 8. decembra, je slovenska skupnost iz Slomškovega doma poromala k Mariji Pomagaj v Slovenski hiši.

ZDA

V Milwaukeeju je gostoval ljubljanski oktet. Povabil ga je milwauški pevski zbor Uspeh. Koncerta se je udeležilo okrog 500 rojakov. — V Chicagu so misijonski sodelavci organizirali na misijonsko nedeljo Misijonsko kosilo. Razdeljenih je bilo okrog 200 kosil. Čisti dobiček z darovi znaša 1811 dolarjev in je bil poslan slovenskim misijonarjem po svetu. — Ob koncu leta je Štajerski klub v Clevelandu praznoval

25-letnico delovanja. Pri proslavi so sodelovali Veseli Slovenci in gostje društva Večerni zvon iz Toronta. — Svetoviidska fara v Clevelandu je novembra priredila tridnevni jesenski festival z večerjami in kosilom v nedeljo. Nastopale so razne kulturne skupine in ansambli. — Tudi v New Yorku deluje Misijonski krožek, ki je nabral 1580 dolarjev. Po štirih letih so v Clevelandu zamenjali jugoslovanskega konzula. To službo je imela doslej ga. Zofka Klemen-Krek. Progressivne Slovenke in ameriško-slovenski odbor za kulturne izmenjave so ji pripravile v šenklerški dvorani poslovilni večer. Ameriška domovina poroča, da je bil ves program v angleščini, edina izjema je bil govor Janeza Čeča. Njen naslednik kot konzul bo Ivo Vajgelj. — V Milwaukeeju so 8. januarja pokopali nekdanjega ravnatelja ljubljanskega muzeja in arheologa dr. Rajka Ložarja. Pokojni je bil po vojni profesor na slovenski begunski gimnaziji v Lienzu in Spittalu ob Dravi.

KANADA

Odbor za zidavo starostnega doma Lipa se vneto trudi, da bi čim preje mogel uresničiti načrte. V novembru je odbor priredil v župnijski dvorani Marije Brezmadežne v novem Torontu banket, ki je prinesel v blagajno gradbene sklada skoraj 5000 dolarjev. — Slovensko gledališče v Torontu je gostovalo v isti dvorani 11. novembra in predvajalo Vladimirja Cajolija: Štiri redovnice zaslišujejo. Dramo je prevedel v slovenščino Maks Šah. — Obnovljena dela slovenskega župnijskega šolskega centra v Montrealu so bila v jeseni lanskega leta zaključena. Tako so se v drugi polovici oktobra mogla odpreti vrata za sobotno slovensko šolo. — Rev. Karl Ceglar, salezijanec, je zapustil župnijo v Hamiltonu in jo izročil mlajšemu sobratu Francu Slobodniku. Zamenjava je bila izvršena skupaj s praznovanjem hamiltonske slovenske katoliške Misije. Župnija že obstaja dvajset let.

razpolagati hoče s seboj; imeti hoče možnost, da stori ali opusti, kar se mu zljubi. Ne mara pa biti poslušen. Tako ne spozna svoje ustvarjenosti, svoje končnosti in svojega namena in greši svoje uresničenje, ki mu je namenjeno od Boga, zgreši cilj svojega bivanja zavoljo svojega ponosa, svoje ošabnosti, svoje slepote do svojega ustvarjenega bitja. Srečo išče tam, kjer je ni mogoče najti; hoče si jo izsiliti, pri tem ko bi jo lahko vendar le hvaležno sprejel.

Človek ne prenese svojega brata zraven sebe

Ampak ne samo, da človek ne prenese kakega Boga nad seboj, temveč ima tudi težave — že odkar so ljudje na svetu — s svojim bratom zraven sebe: tako kot v drugi zgodbi o izvirnem grehu (Genesis 4) Kajn s svojim bratom Ablom.

Kultiviranje človečnosti je sicer od tedaj že tako zelo napredovalo, da drug drugega ne ubijemo kar pri priči, kadar imamo kaj drug proti drugemu, vendar se dá sočlovek „odstraniti“ tudi z dosti bolj iztanjšanimi prijemi.

Človek je človeku volk, so rekli Rimljani. Sveto pismo pravi: Človek je neusmiljen sebičnež; zmerom mu je v mislih njegova lastna blaginja. Vse njegovo mišljenje se vrti samo okoli njega samega, okrog njegovih lastnih predstav, načrtov in želja.

In to se spet nikjer ne kaže tako uničujoče, to nam živo prikazujeta tretja in četrta zgodba o izvirnem grehu, kakor na področju spolnosti in v razmerju do oblasti.

Zloraba spolnosti

Tretja zgodba pojasnjuje pripoved o tako imenovanih „božjih sinovih“, ki zlorabijo človeške hčere (Genesis 6), precej zapletena zgodba iz stare zaveze, katere jedro se vendar da jasno izluščiti: med izvire krivde in greha pri ljudeh in s tem med najpogostejše vzroke uničene sreče sodi zloraba spolnosti. Kar je zasnovano kot izpolnitev drug drugemu namenjene človečnosti moža in žene, kar je določeno za udeležnost pri stvarništvu Boga samega in bi lahko pomenilo najvišjo srečo, to je oropano svojega smisla in postane tako vzrok najraznovrstnejše nesreče zavoljo človekovih nezmožnosti, da bi nesebično ljubil, zavoljo razdiralne sebičnosti in nasilne zlorabe.

Zloraba oblasti

Nič drugega nam ne pove tudi četrta zgodba o izvirnem grehu. Po svetopi-smeskem pojmovanju naj bi človek imel oblast; da, sveto pismo gleda v oblasti, ki je človeku dana nad vsem stvarstvom, celó udeležnost pri sami božji vsemogočnosti. Čim mogočnejši je človek, tem bolj sije na njegovem

obličju odblesek Boga. Tako misli sveto pismo. Težava je samo ta — in to že, odkar je človek na svetu — da človek oblast zlorablja: oče, ki pretepa svoje otroke; šef, ki ponižuje svoje podrejene, prav tja do državnika, ki oborožuje za vojskovanje. Zgodba o zidavi babilonskega stolpa (Genesis 11) kot četrta zgodba o izvirnem grehu zelo nazorno ilustrira to osredinjenost oblasti v človekovi roki, hkrati pa tudi njeno zlorabo. In pristaviti moramo: zlorabo oblasti „že od vsega začetka“ prav do današnjega dne.

Če združimo vse štiri starozavezne zgodbe o izvirnem grehu, ki se začnejo z „Adamom“, „prapodobo človeka“ in v zgodbi o zidavi stolpa zajamejo s pogledom „ljudstva“, tedaj dobimo kot temeljno biblijsko ugotovitev o človekovem položaju na tem svetu naslednje: Človek se rodi na svet, ki je že od vsega začetka do dna zaznamovan z grehom človeka, in ta uničuje svojo lastno srečo prav tako kot srečo svojih soljudi. Zavoljo človekove krivde — in ne zavoljo božje volje in namena — je svet kup črepinj in razbitih sreč.

V človeku pa živi tudi slutnja, da je ustvarjen za srečo in da je raj zanj samo zaklenjen, na pa za vselej „izgubljen“.

Puščava, ki jo je povzročil človek sam; usihajoče drevo življenja, zavoljo katerega neplodnosti postaja življenje nesmiselno; miza, pri kateri sedi nesrečni človek brez veselja in osamljen — vse to čaka samo na čudež preobrazbe; čaka samo na to, da nekdo pride ali da se nekaj zgodi, kar bo končalo ne-srečo in odprlo pot upanju v novo srečo, v osrečujoče življenje.

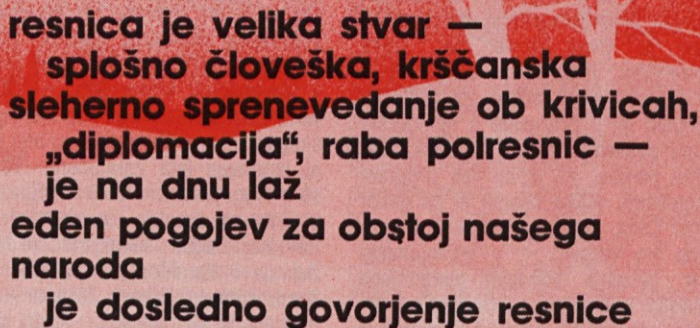
J. H.

NAGAJANJE PRI PREGLEDIH ...

(nadaljevanje s 13. strani)

soboto celó po deset ur. Tudi manjši prehodi so bili brezupno zadela-ni. Vzrok teh zamud so bili dolgi in v mnogih primerih malenkostno sitni pregledi, ki so jih bili s strani jugoslovanskih obmejnih organov deležni posebej jugoslovanski zdomski delavci iz ZR Nemčije. Pregledi so vzbujali javne proteste. Posebno so trpele družine z otroki.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 24. dec. 84/9.

**resnica je velika stvar —
splošno človeška, krščanska
sleherno sprenevedanje ob krivicah,
„diplomacija“, raba polresnic —
je na dnu laž
eden pogojev za obstoj našega
naroda
je dosledno govorjenje resnice**

„Janin“ veliki intervju: dr. Vekoslav Grmič — in posledice

GRMIČEV POGOVOR V „JANI“

V reviji JANA (Ljubljana 1984/štev. 11) je bil objavljen *Janin veliki intervju: dr. Vekoslav Grmič* z naslovom *POMAGAJ SI SAM IN BOG TI BO POMAGAL*. Pod glavnim naslovom je v JANI stalo z večjimi črkami zapisano tole: *Dr. Vekoslav Grmič je naslovni škof, profesor dogmatike na teološki fakulteti, avtor odmevnih teoloških študij, sodelavec nekaterih univerz v tujini in mednarodnega mirovnega gibanja, sicer pa je član republiške konference SZDL in član slovenske delegacije v zvezni konferenci SZDL.*

IZJAVA SLOVENSКИH ŠKOFOV

V intervjuju je škof Grmič govoril o verskih in cerkvenih vprašanjih tako „nevezano“, da se je slovenskim škofom kljub njihovi že pregovorni potrpežljivosti zazdelo, da morajo spregovoriti.

V svojem tedniku *DRUŽINA* (Ljubljana, 25. nov. 84) so dali slovenski škofje *Izjavo*, v kateri so povedali, da Grmičeve izjave v *JANI* v več bistvenih vprašanjih niso „v skladu s krščanskim naukom o nra-veh in naukom katoliške Cerkve“ in so prav tako v opreki z dušnopastirskimi smernicami Cerkve. Dobe-sedno so zapisali: „Sprašujemo se, kako so take izjave združljive z lo-jalnostjo in zvestobo duhovniškemu poslanstvu v katoliški Cerkvi“ in cerkveni službi profesorja na teološki fakulteti. Pripisali so še: „Glo-boko obžalujemo, da katoliški teo-log, duhovnik in naslovni škof v ta-kem duhu in na tak način govori o težkih in pomembnih vprašanjih. Bojimo se, da (njegova) stališča povzročajo pri ljudeh pohujšanje, zmedo in moralno škodo.“ Izjavo je podpisal metropolit Šuštar.

Kot je bilo iz Slovenije slišati, od-ziv slovenskih vernikov na *Izjavo* ni bil tak, kot so ga škofje pričakovali: veliko vernikov je potegnilo z Grmi-čem. (To je povsem razumljivo: Grmič je odprl vrata v нравni svet

vse bolj široko, kot so to storili cerkvi zvesti ostali slovenski škofje).

UTEMELJITEV ŠKOFOVSKE IZJAVE

Slovenski škofje so v zavesti svo-je službe začutili, da morajo sporne Grmičeve izjave vernikom pojasniti. Zato so objavili v *DRUŽINI* (Ljublja-na, 6. jan. 85) podrobno utemeljitev svoje izjave, ki so jo pripravili stro-kovnjaki za posamezna področja.

Naj iz te utemeljitve objavimo najvažnejše ugotovitve!

Zlasti dve trditvi sta vredni pre-misleka: „Ali ni zanimivo, da v ce-lem intervjuju naslovnega škofa in teološkega profesorja skoraj ni do-bre in prijazne besede o Cerkvi?“ „Upoštevati je treba tudi naše raz-mere, v katerih ima Cerkev omejene možnosti, da bi ljudem predložila svoj nauk.“

UVOD

Grmič obravnava „težka in zaple-tena življenjska vprašanja preveč površno“. Škoda je, da je ta vpra-šanja reševal „v tako nedorečenem intervjuju, ki si ga lahko vsakdo po svoje razlaga, avtor pa nima mo-žnosti, da bi napačna razumevanja in sklepe pojasnil ali popravil... Avtor intervjuja je naslovni škof in profesor teologije, zato ima službe-no poslanstvo oznanjati cerkveni nauk. Vendar napravlja vtis, da se na neki način postavlja zunaj Cerk-ve.“

NRAVNA VPRAŠANJA

Trditev, da so *nравna načela vere bila izdelana po samostanih in so imela že takrat, ko so nastajala, bolj malo zveze z življenjem*, lahko zavede bravca do napačnih in krivičnih sklepov. Cerkev uči, da ima slehernik v svojem srcu od Bo-ga zapisano postavo, naj dela do-bro in se izogiba zlega; po njej bo sojen.

Glede splava je Grmič izjavil: *Jaz*

vzemite si 5 minut za
premislek narodne mo-
drosti!

Bog ne ostane nikomur dolžan

ne bi rekel, da je umor. Cerkev pa poudarja, da je treba življenje varo-vati z največjo skrbjo takoj od spo-četja naprej.

Grmičev pomislek v intervjuju, da je *morda otrokovo rojstvo večje zlo kot pa splav*, je v opreki z neovrgljivim dejstvom, da je splav umor ne-dolžnega bitja, ki se ne more brani-ti.

Nerazumljiva je Grmičeva izjava, da hoče biti v mejnih primerih spla-va, ko je npr. mati ob zanositvi po-sebno ogrožena (zdravstveno, dru-žbeno, gospodarsko, duševno), *bolj človek kot duhovnik*. Škofje pravijo: „Ali pomeni biti človek to, da ima-mo razumevanje za mater, biti du-hovnik pa ne? Ali pomeni biti člo-vek to, da se ne zmenimo za božjo postavo in нравna načela, biti du-hovnik pa brezobzirno zastopati ne-življenjska нравna načela? O Bogu kot gospodarju življenja in o njego-vi previdnosti, o človekovi upornosti in grešnosti, o božjem usmiljenju in odpuščanju ni v intervjuju nobene besede. Tega škof v intervjuju, ki je napisan za tako široko javnost, ne bi smel prezreti.“

VERSKA VPRAŠANJA

Razumevanje vere in njena vloga je prikazana enostransko in po-manjkljivo. Trditev *vera ni spozna-nje, vera je življenje*, je mogoče pravilno razumeti tako, da vera ni le spoznanje, marveč tudi in predvsem življenje.

Škofje: „Izraz *socialistična teolo-gija* se nam ne zdi na mestu. Prava

znanost ne more imeti dodatnega naziva, tudi teologija ne.“

DUŠNOPASTIRSKA VPRAŠANJA

„Mnenje, da se mladi zbirajo na cerkvenih prireditvah in drugih srečanjih predvsem zaradi drugih, ne pa toliko iz verskih razlogov, je v nasprotju z (Grmičevu) trditvijo, da mora biti vera predvsem življenje... (Grmičeve) sodbe in ocene mladinskega dušnega pastirstva in dela duhovnikov z mladino so splošne trditve, ki so v tej obliki nedvomno krivične.“

DRUŽBENO-CERKVENA VPRAŠANJA

„Očitki, da Cerkev pri nas živi bolj iz preteklosti kot iz sedanosti, zato vedno bolj teži po moči, časti in oblasti, so za tistega, ki pozna naše razmere, nerazumljivi in neutemeljeni... Kolikor se (naša Cerkev) teže in počasneje prilagaja potrebam današnjega življenja, je krivda tudi naših razmer, ki v marsičem omejujejo njeno rast, zlasti pri otrocih in mladini.“

„Tudi očitki vesoljni Cerkvi, da jo zanimata moč in oblast, so vzeti iz besedišča nasprotnikov Cerkve.“

„Pomislike proti nekaterim oblikam socializma ima Cerkev samo v primerih, ko ta ogroža temeljne človekove pravice ali hoče celotno družbeno življenje utemeljiti na totalitarnih ateističnih izhodiščih.“

SKLEP

„Potrebno je bilo jasneje povedati, kaj je cerkveni nauk in zakaj je bila potrebna (ta) izjava.“

popravek

V prejšnji številki NAŠE LUČI se je v prispevku ŠKOF LENIČ JE MAŠEVAL ZA ŠKOFA ROŽMANA vrnila napaka, ki jo sedaj popravljamo. Na strani 35, predzadnji odstavek, se mora tretji stavek glasiti: *Kako samotni je njegov grob na ameriških Brezjah!*

Pavle Zidar:

JEZUS V ČASU

Potovanje po Palestini — Redna celovška mohorjanka za leto 1985

Jeruzalem, Jeruzalem!

Niti za hip nisem pomislil v svojem življenju, da bom nekoč zrl na najsvetejše mesto sveta.

Zdaj se že vozimo mimo vrat sv. Štefana, na levi se že mrača Oljska gora z Jozafatom v naročju in Getsemanijem, vrtom, kjer je po zadnji večerji Jezus 14. nizana prebil noč svoje najbolj osebne stiske.

Odpeljali smo se v novi del mesta, kjer je naš hotel.

V programu je nocoj še srečanje z Getsemanijem. Tam bo koncelebrirana maša in sploh prvi stik z dramo Jezusovih poslednjih življenjskih trenutkov.

Zdaj sem stal pred svetimi tlemi, belo skalo, zajeto v spominsko pripodobo krone.

Na tej skali je Jezus molil, pogreznjen z obrazom v tla; tu torej je bil kraj poslednje zemeljske vedrine, upanja in zaupanja; sem so prišli po zadnji večerji, da bi spali, toda Jezus je vedel, da je prišla ura poveličanja, saj je večerja minevala v presunljivih ritmih tega predsmrtnega občutja.

Zamislil sem se v to večerjo, medtem ko sem se zvedavo oziral po odmevni baziliki.

Bila je polna noči in njenih skrivnosti.

Mozaiki so nas nemo vznemirjali. Koncelebrirana maša se je začela.

Skušal sem se prebiti do svoje predstave o zadnji večerji, ko je Jezus zaužil skupaj s svojimi starimi sovražniki v neposredni bližini — s farizeji — in ljudstvom, ki ga je imel red, v obednici Markove mame.

Večerja se začne z mračno napovedjo: *Srčno sem želel jesti to velikonočno jagnje z vami, preden bom trpel.*

Med večerjo je vzplamenel prepričanje za ugledno mesto ob mizi; stara, podedovana oblika miselnosti tedanjega judovstva.

Kot odgovor na prepričanje za častno mesto sledi umivanje nog; Jezuso-

vo služenje je bilo dejanje, ki je predstavo o deležu, ki ga bodo imeli z njim, vsaj deloma odgrnilo.

Drama večerje raste, nekdo, dobesedno, je za vsem tem, in jo razpihuje v napetost posebne lepote in posebnega izkustva.

Večerja je kot vse večerje na svetu, na njej je tudi nekdo, ki ne spada nanjo. Kot na vseh. Večerja je v zemeljskem pomenu kraljevska: saj kralju pripravljajo smrt in kralj to čuti; nasičen je z življenjem in čuti kot Cezar, kot Hamlet, govoreč svojo dramo, ki vznemirja povabljenega. Vendar, čeprav je kralj, ne pripravlja nasprotnega udarca, preveč je zvest svojemu učenilstvu: *Ce te nekdo prisili eno miljo, pojdi z njim dve, če te udari po enem licu, mu še drugo daj!*

Sploh je to večerja, o kateri bi se morali spomniti vse podrobnosti, ki so še ostale, da bi lahko spoznali oblast, ki ni oblast.

Bl čeprav napove kup izdaj nad njim — Iškarijotovo, Petrovo — in pohujšanje zaradi aretacije, in se učenci razbeže, se večerja konča s pomembnimi simboli: pojasnjene so vse besede o pojedini in pitju mesa in krvi.

Teško, da bi Jezus s to razlago odlašal do teh poslednjih štiriindvajsetih ur, če ne bi želel ustanoviti s svojo prelito krvjo in vstajenjem nove zaveze in obreda, ki se s tem simboličnim dejanjem pokriva.

Večerjo, in kar ji je sledilo, je nemogoče imenovati naključje. Tu sta pravzaprav dve večerji, ki sta obe poslednji in obe prehajata druga v druga in ki jima ni konca. V obeh je poveličanje na dlani.

Poslednji pogovori med njim in učenci se med seboj tako izključujejo in privlačujejo, da tudi sedaj, ko je „film“ že razvit, omahuje glava od teže, barve in resnice glasu, ki odmeva iz tisočletja v tisočletje.

Sprašujem se, koliko je ostalo živega tistega najbolj značilnega, ki je jedro celotnega Mesijevega pojava: ljubezni. Nikjer ne slišim, da bi kdo vpil z nami — ne tu ne v Evropi — „Glejte, kako se ljubijo!“

Okoli mene poslušajo pridigo.

Potem pa se vzpne kakor mavrica slovenska žalostinka:

*Oljsko goro tiha noč pokriva,
potok Cedron žalostno šumlja.
Bleda luna za oblak se skriva,
Zvezdica nobena ne miglja.*

*Duša mu je žalostna do smrti,
srce krči se od žalosti,
Božja usta prosijo utehe,
v grozni boli vse ga zapusti.*

Pôjem, Pôjem tudi sam.

Naša pesem obliva stebre, fre-
ske; stene se nagibajo v posebni
kot, tako da glasovi še polneje za-
doné.

Dr. Pavle Zablatnik

ČAR LETNIH ČASOV V LJUDSKIH ŠEGAH

Stare vere in navade na Korškem
— Redna celovška mohorjanka za
leto 1985

KNJIGI NA POT

Ko je Mohorjeva družba v Celov-
cu uvrstila med redni knjižni dar za
leto 1983 tudi mojo knjigo o koro-
ških šegah in navadah življenjskega
cikla z naslovom *Od zibelke do gro-
ba*, sem se že zavezal, da pripravim
za dopolnilo tudi še knjigo o šegah
letnega kroga, kakor so na Koro-
škem bile nekoč in so deloma še
danes v navadi med slovenskim živ-
ljenjem pri Zilji, v Rožu, v Podjuni in
na Gurah.

Dano besedo izpolnujem s knji-
go *Čar letnih časov v ljudskih še-
gah*. Z njo predstavljam ljudske
vere, šege in navade, kakor so
spremljale nekoč in deloma spre-
mljajo še danes zlasti kmeta, pa tudi
podeželskega obrtnika in delavca
starega kova, na svetek in petek,
od vigradi do zime, ter so mu blaži-
le in mu še blažijo s svojim čarom
trpko vsakdanjost težkega dela in
trde borbe za vsakdanji kruh.

Le malo te narodove kulturne de-
diščine, ki je vredna, da jo poznamo
in spoštujemo tudi kot važno pričo
nekdanjega ljudskega življenja, se
je moglo ohraniti v današnji čas,
kajti moderna industrijska družba je
z revolucionarno spremembo so-
cialne strukture, s tehnicizacijo in ra-
cionalizacijo življenja izpodnesla tla

stari patriarhalnosti in starosvetnim
izročilom.

Kulturnozgodovinsko ozadje star-
ih šeg in navad letnega cikla je tre-
ba gledati v luči sodobnega primer-
jalnega narodopisja, ki zavrača pre-
tirane trditve o izviranosti tako ime-
novanega narodnega blaga ter ugo-
tavlja, da v preprosti ljudski kulturi
nikakor ni vse zrastle na domačih
tleh, marveč da se je mnogo izročil,
šeg in navad priselilo od drugod, v
prvi vrsti od sosednih narodov, pa
tudi iz oddaljenih krajev, deloma
celó z drugih kontinentov. Pač pa je
vsak narod tudi izposojenim izroči-
lom vtisnil svoj pečat, jih po svoje

preoblikoval in prilagodil domače-
mu okolju ter jih tako uvrstil med
svoje „narodno blago“. To spozna-
nje posreduje prav tako knjigo *Od
zibelke do groba* kakor tudi knjiga
Čar letnih časov v ljudskih šegah.

Obe omenjeni knjigi sta izšli kot
redni mohorjanki, zato sem pri
obeh imel pred očmi kot bravec v
prvi vrsti mohorjane, široki krog na-
ročnikov mohorjevih knjig. To mi je
naložilo nelahko nalogo, da na kar
se dá poljuden način približam na-
rodopisnoznanstveno snov najširšim
plastem slovenskega narodnega
življa na Koroškem in drugod.

Pavle Zablatnik

Otroci brez otroštva?

Človeku, ki ima odprte oči in ušesa,
ni potrebna posebna izobrazba za spo-
znanje, da sedanji rod otrok raste dru-
gače, kakor smo rastle mi. Razmejeval-
na ločnica med otroki in odraslimi vi-
dno izginja: oboji imajo enako prehrano,
enako oblačenje, enako govorico, za-
dovoljujejo se z enakimi ali podobnimi
užitki pri pijači in zabavi in, kar je
najbolj vpadljivo in zaskrbljujoče, mladi
začenjajo čedalje bolj zgodaj s spolnim
življenjem.

Nikdar niso bili otroci bolj obdani s
starši in njihovimi pomočniki-
strokovnjaki, toda hkrati nikdar tako
prepuščeni samim sebi, kakor danes,
ko jih posajamo pred TV zaslon. V so-
dobnih družinah se je že zasidrala
elektronska pestunja. Vedno manj
utegnemo vzgajati neposredno, za kar
znamo natresti sto „utemeljenih“ opra-
vičil.

Z domačo spolno vzgojo se nam po
najnovejši modrosti tako zelo mudi, da
prekašamo sami sebe po načelu „čim
prej, tem bolje“! V preteklosti so starši
resda to vzgojno področje zanemarjali,
danes pa mnogi hitijo z vsemi informa-
cijami od a do ž, verjetno iz enega sa-
mega razloga: da je potem za zmeraj
mir pred spraševanjem. Tako preosta-
ne najbolj prostodušnim materam le še
zadnja naloga: obvezni šoli komaj
odrasle hčerke oskrbeti s sredstvi proti
zanositvi. Sprejeti edino zdravo načelo,
po katerem otroka vodimo skozi tesni
spolne vzgoje postopoma, se pravi v

takih odmerkih, kakršno je njihovo na-
ravno zanimanje, to mnogim staršem
ni po meri in okusu.

Uporabna atomistika in elektronika
na nas odrasle delujeta precej drugače
kakor na otroke; mi ta tehnični pohod
sprejemamo kot odmerjene injekcije,
otrokom pa postaja to redna hrana ka-
kor dojenčku prvo mleko. Te nezadržni
razvoj skriva v sebi poleg drugega tudi
razkroj otroštva.

Pojem otroštva je vse doslej izražal
in obsegal celotno roditeljsko duševno-
telesno varstvo in vodstvo otrok. V tem
se je otrok dobro počutil. Zdaj se pa
pričenjajo otroci temu varstvu izmikati.
Prizadevanja staršev so vedno bolj po-
dobna mahanju v prazno. Otroci so si-
cer tu, toda z vedno manj otroštva,
brez sanj o nedolžni sreči. Podobni so
lahkomiselni klapi, ki se hiti nalivati z
močnim vinom.

In če se iskreno vprašamo, ali so ti
naši otroci, ki jih nezasihišano zatrpava-
mo z vsakovrstnim znanjem, resnično
srečni v svojem sprevrženem otroštvu,
ne moremo reči drugega kakor: „Ne
vemo, ne vemo . . .“ Profesori po šo-
lah tožijo, da se morajo iz vzgojiteljev
bolj in bolj spreminjati v krotivce ob-
jestnih predrznežev.

Zakon mora dobiti novo vsebino,
krepko transfuzijo sveže krvi. Človek
vendar ni ustvarjen za trenutke zado-
voljstva, temveč za pristno in trajnejšo
srečo, kakršna nevarljivo seva iz luči
evangelija.

J. L.

oglasi

- Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.
- Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5,—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODEBILLIGMARKT, Maarstraße 15, D-8000 München 2, BRD.
- PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.
- PRODAM stanovanjsko hišo s sadnim vrtom v bližini Mokronoga na Dolenskem. — Informacije po telefonu 0 70 24 / 83 3 27, BRD.
- Zdomec PRODA zdomecu hišo v Mariboru. — Informacije po telefonu 0 53 31 / 27 5 40, BRD.
- Zdomci okoli Krškega! Zaradi bolezni PRODAM vinograd (38 a), skupaj 50 arov, s hramom in sobo, pod sobo je tudi klet. Odlična lega blizu Krškega nad Leskovcem, Ivandol. Dovoz z vsakim vozilom. Cena po dogovoru. — Informacije daje Stanko Pirc, Podgora 31, 68270 Krško, YU.
- KUPIM kmetijo v Sloveniji na Notranjskem ali v južnem predmestju Ljubljane v gotovini. — Jože Lota, Breilstraße 8, 42 Oberhausen 12, BRD.
- ZDOMCI—POVRATNIKI! V prodaji imamo veliko izbiro STROJNE in TEHNIČNE OPREME za različne kovinske predelovalne obrti, v dobrem tehničnem stanju. — Informacije in tehnični nasveti: ZRN (München) 089/495386.
- DELO za delavce v Jugoslaviji, ki se bodo vrnili domov do začetka februarja in ki bi radi tam samostojno delali, nudimo delo s programom na strojih in z velikimi serijskimi pogodbami. Delno so na voljo delavnice. — Telefon: Slovenija 00 38 62 - 70 15 31 ali 0 38 62 - 70 12 70.
- Pozor! V Mariboru pod vzožjem Pohorja je NA PRODAJ vpeljana gostišče, ki je na zelo dobrem glasu. Zgrajeno 1969. Lokal ima več prostorov in ima skupno 100 sedežev za goste. Poleg tega ima trisobno komfortno stanovanje in ločeno pet tujskih sob s skupaj 12 ležišči. Ima svoj letni vrt in lastno parkirišče. — Informacije daje Marija Babič, Lackova 44a, YU-62000 Maribor. Za ogled gostišča se najavite po telefonu na 062/631-703, vsak dan po 21. uri.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, I. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pošten smeh je vreden več kot dva joka

(slovenski pregovor)

„Lumpi! Z velikostjo zamaškov pa močno pretiravajo!“

„Teta, če mi daš za sladoled, bom posnemal kokljo!“

„Na! Sedaj pa zakokodajsaj!“

„Kako, zakokodajsaj? Pojedel bom deževnika.“

o

„Mami,“ pravi šestletna Petra, „sinoči sem prosila svojega angela varuha, naj me obvaruje neumnosti.“

„Sem te slišala.“

„Pa se mu ni posrečilo, mami!“

o

„Glej,“ pravi fotograf malemu Blažu, „iz te črne odprtine na aparatu bo priletel ptiček.“

„Rajši pazite na zaslonko, razdaljo in čas osvetlitve, da ne bo posnetek zanič!“

o

Mihec prijoče k mami: „Ata se je s kladivom udaril po prstu.“

„Zato ti pa res ni treba jokati!“

„Saj sem se v začetku smejal.“

o

Mali Matevž opazuje novi mamin krzneni plašč: „Koliko je morala uboga žival trpeti, preden si dobila to krzno!“

„Ti lumpek, ti! Kakšno ime pa daješ svojemu očetu!“

o

Učitelj v šoli: „Kdo mi more navesti kakšen zgled za to, da je človeško telo izredno prilagodljivo?“

„Moj stric se je zredil za 20 kil, pa mu koža ni počila.“

o

Ona: „Slišala sem, da je nesreča, če se kdo poroči v petek.“

On: „Ne vem, zakaj bi bil ravno petek izjema?“

o

„Dvajset let sva bila moja žena in jaz najbolj srečna človeka.“

„In potem?“

„Potem je prišel dan, ko sva se srečala.“

o

Zaljubljenca sta se sprla.

„Ko bi bila ti moja žena, bi ti dal strup.“

„Ko bi bila jaz tvoja žena, bi ga tudi vzela.“

o

Mali oglas: „Vdoveli posestnik kmetije bi se rad spet poročil. Najrajši z žensko s traktorjem. Dopiše, prosim, s sliko traktorja!“

o

„Dragec,“ vzdihne žena navdušeno in obstane pred izložbo z dragim klobukom, „tega ali nobenega!“

„Dobro,“ pravi on, „nobenega.“

o

„Poglej,“ pravi žena možu pred trgovino s krznom, „ali ni tisti plašč pravilca?“

„Ja, in to bo tudi ostal.“

o

„Gospod ravnatelj, rad bi imel dva dni dopusta. Moja žena je zbolela, pa moram gospodinjiti.“

„Lažete! Ravno prejle mi je vaša žena telefonirala, naj vam dopusta ne dam.“

„Sedaj pa lažete vi, gospod ravnatelj, saj sploh nisem poročen.“

o

Nekdo povabi znanca na kosilo v krčmo. Na koncu hoče gost plačati za oba. Gostitelj: „Če si res tako zelo želite plačati, vam tega ne morem preprečiti — končno ste moj gost in vaša želja je meni ukaz.“

o

Pri avtobusni postaji stoji mož s škatlo za violino v roki.

Neznanec ga vpraša: „Ali igrate violino?“

„Ne. Ali mogoče kaj slišite?“

o

Žena pride domov zelo kasno.

Mož: „Pa mi menda ne boš hotel natvesti, da ste do sedaj pile kavo?“

„Pa smo. Vselej, kadar je kakšna odšla, so o njej druge pripovedovale tako hude stvari, da si nisem upala proč.“

KAJ LJUDJE DOMÁ GOVORÉ?

Pri sojenju šestih v Beogradu je vprašal sodnik enega od njih: „Kako bi vi označili jugoslovansko družbeno ureditev?“

Obtoženec: „Ples v maskah.“

Državni toživec: „To si je pa vredno zapisati.“

Obtoženec: „Lahko. Le še to pripišite, da ga je tako označil predsednik izvršnega sveta.“

OGLEDALO

„Stalno se pritožujete zaradi življenjske ravní, vsak dan pa imate novo krpo!“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferencak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalari, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahl Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 13 63 96)

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).